

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

2015

RINKINYS

LIETUVOS BANKO METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

2015

RINKINYS

Turinys

Nepriklausomo auditoriaus išvada Lietuvos Respublikos Seimui / 3	
Lietuvos banko balansas / 4	
Lietuvos banko pelno (nuostolio) ataskaita / 6	
Aiškinamasis raštas / 7	
1. Metinių finansinių ataskaitų sudarymo pagrindai ir pateikimas / 7	
2. Apskaitos politika / 7	
3. Finansinė rizika ir jos valdymas / 11	
4. Su dalyvavimu Eurosistemoje susijusių operacijų finansinės apskaitos principai / 12	
5. Euro įvedimas Lietuvoje / 15	
6. Pastabos dėl balanso / 18	
7. Pastabos dėl pelno (nuostolio) ataskaitos / 28	
8. Kitos pastabos / 32	

Nepriklausomo auditoriaus išvada

Lietuvos Respublikos Seimui

Mes atlikome čia pridėto, 4–33 puslapiuose pateikto, Lietuvos banko (toliau – Bankas) finansinių ataskaitų rinkinio, kurį sudaro 2015 m. gruodžio 31 d. balansas ir tuomet pasibaigusių metų pelno (nuostolio) ataskaita bei aiškinamasis raštas, apimantis apibendrintus reikšmingus apskaitos principus ir kitą aiškinamąją informaciją (toliau – finansinių ataskaitų rinkinys), auditą.

Vadovybės atsakomybė už finansinių ataskaitų rinkinį

Vadovybė atsakinga už šio finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Europos Centrinio Banko valdančiosios tarybos patvirtintas gaires dėl Europos centrinių bankų sistemos apskaitos ir finansinės atskaitomybės teisinio pagrindo (ECB/2010/20, su vėlesniais pakeitimais), Lietuvos banko įstatymą bei Lietuvos banko valdybos patvirtintą Lietuvos banko apskaitos politiką. Vadovybė taip pat atsakinga už vidaus kontrolės sistemas, kurios, vadovybės nuomone, yra būtinos finansinių ataskaitų rinkinio parengimui be reikšmingų iškraipymų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga – remiantis atliktu auditu, pareikšti apie šį finansinių ataskaitų rinkinį savo nuomonę. Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus. Šie standartai reikalauja, kad mes laikytumėmės profesinės etikos reikalavimų bei planuotume ir atliktume auditą taip, kad galėtume pagrįstai įsitikinti, jog finansinių ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų iškraipymų.

Audito metu atliekamos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus, patvirtinančius sumas ir atskleidimus finansinių ataskaitų rinkinyje. Pasirinktos procedūros priklauso nuo auditoriaus profesinio sprendimo bei reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos finansinių ataskaitų rinkinyje rizikos įvertinimo. Įvertindamas šią riziką, auditorius atsižvelgia į banko vidaus kontroles, susijusias su finansinių ataskaitų rinkinio parengimu ir teisingu pateikimu tam, kad galėtų nustatyti tomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad pareikštų nuomonę apie banko vidaus kontrolių efektyvumą. Audito metu taip pat įvertinamas taikytų apskaitos principų tinkamumas, vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas bei bendras finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Nuomonė

Mūsų nuomone, finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingai parodo Lietuvos banko 2015 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį bei tuomet pasibaigusių metų finansinius veiklos rezultatus pagal Europos Centrinio Banko valdančiosios tarybos patvirtintas gaires dėl Europos centrinių bankų sistemos apskaitos ir finansinės atskaitomybės teisinio pagrindo (ECB/2010/20, su vėlesniais pakeitimais), Lietuvos banko įstatymą bei Lietuvos banko valdybos patvirtintą Lietuvos banko apskaitos politiką.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Rimvydas Jogėla
Partneris
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000457

Vilnius, Lietuvos Respublika
2016 m. kovo 31 d.

LIETUVOS BANKO BALANSAS

(tūkst. Eur)

	Pastabos	2015-12-31	2015-01-01
TURTAS			
1. Auksas ir gautinas auksas	1	182 309	184 860
2. Pretenzijos ne euro zonos rezidentams užsienio valiuta		2 379 184	3 202 509
Iš TVF gautinos lėšos	2	174 803	163 764
Sąskaitos bankuose ir investicijos į vertybinius popierius, išorės paskolos ir kitas išorės turtas	3	2 204 380	3 038 745
3. Pretenzijos euro zonos rezidentams užsienio valiuta	4	115 603	84 797
4. Pretenzijos ne euro zonos rezidentams eurais	5	317 066	1 492 902
5. Su pinigų politikos operacijomis susijęs skolinimas euro zonos kredito įstaigoms eurais	6	345 700	–
Pagrindinės refinansavimo operacijos		–	–
Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos		345 700	–
Koreguojamosios grįžtamosios operacijos		–	–
Struktūrinės grįžtamosios operacijos		–	–
Ribinio skolinimo galimybė		–	–
Kreditai, susiję su įkaito vertės išlaikymo prievole		–	–
6. Kitos pretenzijos euro zonos kredito įstaigoms eurais	7	21	651 220
7. Euro zonos rezidentų vertybiniai popieriai eurais		3 423 859	2 895 976
Pinigų politikos tikslais laikomi vertybiniai popieriai	8	2 508 058	–
Kiti vertybiniai popieriai	9	915 801	2 895 976
8. Valdžios sektoriaus skola eurais		–	–
9. Vidinės Eurosistemos pretenzijos		4 489 542	5 049 991
Dalyvavimas ECB	10	207 183	44 729
Pretenzijos, atitinkančios pervedtas užsienio atsargas	11	239 454	–
Grynosios pretenzijos, susijusios su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje	12	3 751 032	4 937 282
Kitos Eurosistemos pretenzijos (grynosios)	13	291 872	67 980
10. Nebaigtų atsiskaitymų lėšos		–	–
11. Kitas turtas		77 450	141 408
Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas	14	30 437	30 338
Kitas finansinis turtas	15	3 355	3 355
Nebalansinių priemonių perkainojimo skirtumai	16	6 059	72 293
Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių išlaidos	17	36 714	29 571
Kitas įvairus turtas	18	885	5 852
Visas turtas		11 330 734	13 703 664

	Pastabos	2015-12-31	2015-01-01
ĮSIPAREIGOJIMAI			
1. Banknotai apyvartoje	19	5 960 269	7 105 222
2. Įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms, susiję su pinigų politikos operacijomis, eurai	20	2 841 656	2 857 841
Einamosios sąskaitos (įskaitant privalomųjų atsargų sistemą)		2 841 656	2 857 841
Indėlių galimybė		–	–
Terminuotieji indėliai		–	–
Koreguojamosios grįžtamosios operacijos		–	–
Indėliai, susiję su įkaito vertės išlaikymo prievole		–	–
3. Kiti įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms eurai	21	25 778	1 437 202
4. Išleisti skolos sertifikatai		–	–
5. Įsipareigojimai kitiems euro zonos rezidentams eurai	22	1 272 627	1 254 881
Įsipareigojimai valdžios sektoriui		1 272 620	1 254 881
Kiti įsipareigojimai		7	–
6. Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams eurai	23	806	48 194
7. Įsipareigojimai euro zonos rezidentams užsienio valiuta	24	191 972	5 563
8. Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams užsienio valiuta	25	52 052	–
9. TVF suteiktų specialiųjų skolinimosi teisių atitikmuo	26	174 677	163 643
10. Vidiniai Eurosistemos įsipareigojimai		–	43 052
Grynieji įsipareigojimai, susiję su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje		–	–
Kiti Eurosistemos įsipareigojimai (grynieji)	27	–	43 052
11. Nebaigtų atsiskaitymų lėšos	28	2 832	28 434
12. Kiti įsipareigojimai		125 666	135 392
Nebalansinių priemonių perkainojimo skirtumai	16	30 988	11 402
Sukauptos išlaidos ir būsimųjų laikotarpių pajamos	29	1 011	1 208
Kiti įvairūs įsipareigojimai	30	93 667	122 782
13. Atidėjiniai	31	49 690	33 893
14. Perkainojimo sąskaitos	32	193 369	165 250
15. Kapitalas	33	417 561	404 761
Įstatinis kapitalas		60 000	57 924
Atsargos kapitalas		357 561	346 837
16. Pelnas	43	21 779	20 337
Visi įsipareigojimai		11 330 734	13 703 664

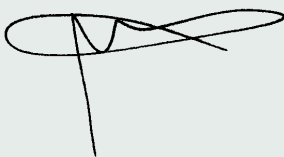
LIETUVOS BANKO PELNO (NUOSTOLIO) ATASKAITA

(tūkst. Eur)

	Pastabos	2015 m.	2014 m.
Palūkanų pajamos		23 428	29 511
Palūkanų išlaidos		(2 503)	(837)
1. Grynosios palūkanų pajamos	34	20 926	28 674
Grynosios realizuotosios pajamos (išlaidos) iš finansinių operacijų		(891)	19 425
Finansinių straipsnių vertės sumažėjimas		(16 307)	(642)
Pervedimai į atidėjinius rizikoms		(15 800)	(17 956)
2. Grynasis finansinių operacijų, vertės sumažėjimo ir atidėjinių rizikoms rezultatas	35	(32 998)	826
Komisinių ir kitų atlygių pajamos		5 395	6 422
Komisinių ir kitų atlygių išlaidos		(723)	(789)
3. Grynosios komisinių ir kitų atlygių pajamos	36	4 672	5 633
4. Pajamos iš nuosavybės finansinių priemonių	37	10 382	9 255
5. Grynasis pinigų politikos pajamų paskirstymo rezultatas	38	46 963	–
6. Kitos pajamos	39	7 176	14 385
GRYNOSIOS PAJAMOS		57 121	58 773
7. Personalo išlaikymo išlaidos	40	(15 267)	(15 129)
8. Administracinės išlaidos	41	(8 296)	(7 873)
9. Turto nusidėvėjimo ir amortizacijos išlaidos	14	(2 786)	(2 273)
10. Banknotų gamybos išlaidos		–	–
11. Kitos išlaidos	42	(8 992)	(13 160)
PELNAS	43	21 779	20 337

Lietuvos banko 2015 m. finansinių ataskaitų rinkinys patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2016 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 03-38.

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas

Organizacijos tarnybos
Apskaitos departamento direktorė

Lina Našlėnienė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMO PAGRINDAI IR PATEIKIMAS

Lietuvos bankas finansinę apskaitą tvarko ir metines finansines ataskaitas sudaro vadovaudamasis Europos Centrinio Banko (toliau – ECB) valdančiosios tarybos patvirtintomis ECB gairėmis dėl Europos centrinių bankų sistemos apskaitos ir finansinės atskaitomybės teisinio pagrindo (ECB/2010/20 su vėlesniais pakeitimais) (toliau – Apskaitos gairės), Lietuvos banko įstatymu ir Lietuvos banko valdybos patvirtinta Lietuvos banko apskaitos politika. Tose finansinės apskaitos srityse, kurių nereglamentuoja Apskaitos gairės ir Lietuvos banko apskaitos politika ir kai nėra atitinkamai sričiai taikomų ECB reikalavimų arba nurodymų, vadovujamasi Lietuvos bankui taikytiniais ES teisės aktais patvirtintų tarptautinių apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų principais.

2015 m. sausio 1 d. Lietuva įsivedė bendrąją ES valiutą – eurą ir tapo euro zonos nare. Tą pačią dieną Lietuvos banko finansinės apskaitos duomenys litais buvo perskaičiuoti į eurus, balanso straipsniai perklasifikuoti pagal Apskaitos gairėse nustatytą balanso struktūrą, į finansinę apskaitą įtrauktos su dalyvavimu Eurosistemoje susijusios operacijos ir sudarytas 2015 m. sausio 1 d. Lietuvos banko pradinis balansas. Šio pradinio balanso duomenų pagrindu pateikta palyginamoji informacija. Lietuvos banko pelno (nuostolio) ataskaitos 2014 m. palyginamieji duomenys buvo perskaičiuoti iš litų į eurus, šios ataskaitos struktūra nepasikeitė. Detalesnė informacija apie perskaičiavimą, balanso straipsnių perklasifikavimą ir su dalyvavimu Eurosistemoje susijusias operacijas pateikta Aiškinamojo rašto dalyje „5. Euro įvedimas Lietuvoje“.

Lietuvos banko balanse, pelno (nuostolio) ataskaitoje ir pastabose pateikiami suminiai skaičiai dėl apvalinimo gali nesutapti su juos sudarančių skaičių suma.

2. APSKAITOS POLITIKA

2.1. BENDRIEJI PRINCIPAI

Lietuvos banko finansinė apskaita tvarkoma vadovaujantis šiais bendraisiais apskaitos principais: veiklos tęstinumo, kaupimo, įvykių po balanso pripažinimo.

Kokybinės Lietuvos banko sudaromų metinių finansinių ataskaitų savybės yra šios: ekonominė realybė ir skaidrumas, atsargumas, reikšmingumas, nuoseklumas ir palyginamumas.

Auksas, apyvartiniai vertybiniai popieriai ir kitas finansinio turto sudėtyje esantis balansinis ir nebalansinis turtas bei įsipareigojimai (toliau – finansiniai straipsniai) į finansinę apskaitą įrašomi įsigijimo (sandorio) verte ir metinėse finansinėse ataskaitose parodomi pagal jų rinkos kainą (išskyrus amortizuota verte vertinamus skolos vertybinius popierius). Kiekvienos emisijos skolos ir nuosavybės apyvartinių vertybinių popierių ir kiekvieno išvestinio sandorio perkainojimo pagal rinkos kainą rezultatų apskaita tvarkoma atskirai.

Finansiniai straipsniai užsienio valiuta metinėse finansinėse ataskaitose parodomi eurais pagal rinkos kursą¹. Aukso ir kiekvienos užsienio valiutos perkainojimo pagal rinkos kursą rezultatų apskaita tvarkoma atskirai.

Nerealizuotasis perkainojimo nuostolis, susidaręs finansinių metų pabaigoje dėl atskiro finansinio straipsnio perkainojimo pagal rinkos kainą ar rinkos kursą ir viršijantis į perkainojimo sąskaitą įrašytą ankstesnį su tuo pačiu finansiniu straipsniu susijusį nerealizuotąjį perkainojimo prieaugį, pripažįstamas einamųjų finansinių metų išlaidomis ir negali būti dengiamas paskesniais metais dėl rinkos kainos ar rinkos kurso pokyčių susidariusiu to paties finansinio straipsnio perkainojimo prieaugiu arba kompensuojamas kito finansinio straipsnio perkainojimo prieaugiu.

Nerealizuotasis perkainojimo prieaugis, susidaręs finansinių metų pabaigoje dėl atskiro finansinio straipsnio perkainojimo pagal rinkos kainą ir rinkos kursą, parodomas perkainojimo sąskaitose.

Perkainojimo prieaugis, kuris susidarė iki įstojimo į Eurosistemą dienos, yra atskirtas nuo perkainojimo prieaugių, atsiradusių po šios datos ir balanse parodomas balanso įsipareigojimų dalyje kaip perkainojimo prieaugis, susidaręs iki įstojimo į Eurosistemą (žr. 32 pastabą „Perkainojimo sąskaitos“).

Apskaičiuojant realizuotuosius ir nerealizuotuosius rezultatus iš aukso, vertybinių popierių ir užsienio valiutos, šių finansinių straipsnių įsigijimo vertei nustatyti taikomas vidurkinio kurso ir vidurkinės kainos metodas.

¹ Rinkos kursas – euro ir užsienio valiutos orientacinis kursas, nustatomas kasdienės suderinimo procedūros tarp ECBS centrinių bankų bei kitų centrinių bankų metu ir skelbiamas ECB.

Pajamos ir išlaidos apskaitoje pripažįstamos tuo metu, kai jos uždirbamos arba patiriamos, o ne tada, kai jos gaunamos arba sumokamos. Pajamos ir išlaidos užsienio valiuta pripažįstamos eurais pagal jų įtraukimo į apskaitą dienos rinkos kursą ir tą dieną daro įtaką atitinkamos užsienio valiutos pozicijai.

2.2. UŽSIENIO VALIUTA

Euro ir užsienio valiutų, kuriomis Lietuvos bankas turi didžiausias pozicijas, rinkos kursai
(valiutos vnt. už 1 Eur)

Valiutos pavadinimas	Kodas	2015-12-31	2014-12-31	Pokytis (%)
Šveicarijos frankas	CHF	1,08350	1,20240	-9,9
JAV doleris	USD	1,08870	1,21410	-10,3
Japonijos jena	JPY	131,070	145,230	-9,8
Specialiosios skolinimosi teisės (SST)	XDR	0,78567	0,83864	-6,3
Kinijos ženminbi juanis	CNY	7,06080	7,53580	-6,3
Didžiosios Britanijos svaras sterlingų	GBP	0,73395	0,77890	-5,8

Užsienio valiutos vidurkinis kursas perskaičiuojamas kiekvieną dieną, kai yra atitinkamos užsienio valiutos pozicijos padidėjimas, o kai yra jos sumažėjimas, skaičiuojamas realizuotasis rezultatas.

Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus nerealizuotąjį atskiros užsienio valiutos perkainojimo nuostolį, šios užsienio valiutos vidurkinis kursas tikslinamas pagal tų finansinių metų paskutinės darbo dienos rinkos kursą.

2.3. AUKSAS

Auksas metinėse finansinėse ataskaitose parodomas pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos vienos Trojos uncijos rinkos kainą eurais.

Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus nerealizuotąjį aukso perkainojimo nuostolį, aukso vidurkinė kaina tikslinama pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos rinkos kainą.

Operacijos, susijusios su aukso apsigijimo sandoriais, apskaitoje parodomos taip pat kaip ir atpirkimo skolinimosi sandoriai.

2.4. APYVARTINIAI VERTYBINIAI POPIERIAI

Apyvartiniai skolos ir nuosavybės vertybiniai popieriai į balansinę apskaitą įtraukiami įsigijimo verte atsiskaitymo pagal sandorį dieną.

Pinigų politikos tikslais ir iki išpirkimo termino laikomi skolos vertybiniai popieriai balanse parodomi amortizuota verte, atėmus jų vertės sumažėjimą. Kiti apyvartiniai vertybiniai popieriai balanse parodomi pagal balanso dienos rinkos kainą. Perkainojimo rezultatai dėl vertybinių popierių rinkos kainos ir dėl užsienio valiutos rinkos kurso pokyčių parodomi atskirose perkainojimo sąskaitose.

Kiekvienos emisijos vertybinių popierių vidurkinė kaina perskaičiuojama darbo dienos pabaigoje atsižvelgiant į visų per dieną įsigytų tos pačios emisijos vertybinių popierių kiekį ir jų dienos pirkimų vidurkinę kainą. Pagal šią perskaičiuotą vidurkinę kainą apskaičiuojamos tą pačią dieną parduotų tos emisijos vertybinių popierių realizuotosios pajamos arba išlaidos.

Su skolos vertybiniais popieriais kartu nupirkta atkarpos išmoka į vertybinių popierių įsigijimo vertę neįskaitoma, apskaitoje ji parodoma atskirame balanso straipsnyje kaip kitas turtas.

Su nuosavybės vertybiniais popieriais kartu nupirktų dividendų suma įtraukiama į įsigijimo vertę. Dividendai, nupirkti po jų paskelbimo dienos, apskaitoje parodomi atskirame balanso straipsnyje kaip kitas turtas.

Skolos vertybinių popierių įsigijimo vertės ir nominaliosios vertės skirtumas – nuolaida arba premija – pripažįstamas pajamomis arba išlaidomis tolygiai kiekvieną dieną nuo atsiskaitymo pagal pirkimo sandorį dienos iki skolos vertybinių popierių išpirkimo arba atsiskaitymo pagal pardavimo sandorį dienos. Su infliacija susietų vertybinių popierių nominalo vertė indeksuojama pagal infliacijos indeksą kiekvieną dieną nuo atsiskaitymo pagal pirkimo sandorį dienos iki vertybinių popierių išpirkimo arba atsiskaitymo pagal pardavimo sandorį dienos, nominalo vertės pokytį pripažįstant palūkanų pajamomis arba išlaidomis.

Skolos vertybinių popierių be atkarpos nuolaida kaupiama taikant vidinės grąžos normą (angl. *internal rate of return*), o skolos vertybinių popierių su atkarpa nuolaida arba premija – taikant tiesinį metodą.

Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus nerealizuotą atskiros emisijos vertybinių popierių perkainojimo nuostolį, šios emisijos vertybinių popierių vidurkinė kaina tikslinama pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos jų rinkos kainą.

2.5. NEAPYVARTINĖS NUOSAVYBĖS PRIEMONĖS

Neapyvartinės nuosavybės priemonės – tai Lietuvos banko reikmėms laikomos ilgalaikės investicijos į nuosavybės vertybinius popierius siekiant dalyvauti tam tikros įmonės, kurios nuosavybės vertybiniais popieriais viešai neprekiuojama ir jų kaina nėra kotiruojama rinkoje, veikloje. Apskaitoje šios investicijos parodomos įsigijimo verte.

2.6. PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PRIPAŽINIMAS

Realizuotosios pajamos ir išlaidos, susijusios su užsienio valiutos, aukso ir vertybinių popierių pardavimu, įtraukiamos į pajamų ir išlaidų sąskaitas. Šios pajamos ir išlaidos apskaičiuojamos atsižvelgiant į atitinkamo finansinio straipsnio vidurkinį kursą arba kainą.

Finansinių straipsnių nerealizuotieji perkainojimo prieaugiai nepripažįstami pajamomis, jie parodomi perkainojimo sąskaitose. Nerealizuotieji perkainojimo nuostoliai, viršijantys su atitinkamu finansiniu straipsniu susijusį perkainojimo prieaugį, finansinių metų pabaigoje pripažįstami išlaidomis.

Turto vertės sumažėjimas pripažįstamas išlaidomis ir nėra panaikinamas paskesniais metais, nebent vertė padidėja, o tą padidėjimą galima susieti su pastebimu įvykiu, įvykiu po to, kai vertės sumažėjimas buvo pirmą kartą įtrauktas į apskaitą.

Dividendai iš apyvartinių nuosavybės vertybinių popierių į apskaitą įtraukiami, kai yra paskelbiami, o dividendai iš nuosavybės priemonių, laikomų banko reikmėms, – kai jie gaunami arba gaunamas pranešimas apie jų paskirstymą.

2.7. GRĮŽTAMIEJI SANDORIAI

Grįžtamieji sandoriai yra operacijos, kurias atlikdamas Lietuvos bankas perka arba parduoda turą sudarydamas atpirkimo sandorį arba vykdo įkaitu užtikrintas kredito operacijas.

Atpirkimo skolinimosi sandoriai apskaitoje parodomi kaip įkeitimu užtikrinti kitų sandorių šalių indėliai: balanso įsipareigojimų dalyje įrašomi įsipareigojimai grąžinti pinigus, o finansinis turtas, sutartyje nurodytas kaip įkaitas (kuris pagal šiuos sandorius yra parduodamas ir atperkamas), sandorių galiojimo laikotarpiu ir toliau rodomas balanso turto dalyje.

Atpirkimo investavimo sandoriai apskaitoje parodomi balanso turto dalyje kaip banko suteikti kreditai. Pagal šiuos sandorius gautas įkaitas sandorių galiojimo laikotarpiu banko balanse neparodomas ir neperkainojamas.

Atpirkimo skolinimosi ir atpirkimo investavimo sandoriuose numatyto įkaito pirkimo ir atpirkimo verčių skirtumas pripažįstamas palūkanų pajamomis arba išlaidomis tolygiai kiekvieną dieną per visą sandorio galiojimo laikotarpį.

2.8. VALIUTŲ KEITIMO SANDORIAI

Pagal neatidėliotinus valiutų keitimo sandorius, išankstinius valiutų keitimo sandorius ir valiutų apsikeitimo sandorius gautina ir mokėtina užsienio valiuta turi įtakos atitinkamos užsienio valiutos pozicijai sandorio sudarymo dieną ir parodoma nebalansinėse sąskaitose nuo sandorio sudarymo iki atsiskaitymo dienos.

Skirtumas tarp išankstinio valiutų keitimo ar valiutų apsikeitimo sandorio vertės neatidėliotinu kursu ir sandorio vertės išankstiniu kursu pripažįstamas palūkanų pajamomis arba išlaidomis, kurios kaupiamos tolygiai kiekvieną dieną per visą sandorio galiojimo laikotarpį.

Išankstiniai valiutų keitimo sandoriai be įvykdymo (angl. *non-deliverable foreign exchange forwards*) nuo jų sudarymo dienos iki pabaigos dienos parodomi nebalansinėje apskaitoje tariamąja verte, apskaičiuota pagal sandorio išankstinį kursą. Šių sandorių vertė balanse parodoma pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos jų rinkos kainą. Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus sandorių perkainojimo nuostolį, jis parodomas kaip vertės sumažėjimas balansinėse įsipareigojimų sąskaitose. Skirtumas tarp sandorio išankstinio kurso ir neatidėliotino kurso, galiosiančio atsiskaitymo pagal sandorį dieną, atsižvelgus į sukauptą vertės sumažėjimą, pripažįstamas realizuotosiomis pajamomis arba išlaidomis.

2.9. IŠANKSTINIAI VERTYBINIŲ POPIERIŲ SANDORIAI

Pagal išankstinius vertybinių popierių sandorius perkami arba parduodami vertybiniai popieriai parodomi nebalansinėje apskaitoje nuo sandorio sudarymo iki atsiskaitymo dienos sandoryje numatyta išankstine vertybinių popierių kaina (angl. *forward price of the transaction*). Šių sandorių vertė balanse parodoma pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos jų išankstinę rinkos kainą. Išankstinių vertybinių popierių sandorių atsiskaitymo dieną vertybinių popierių pirkimo arba pardavimo operacijos parodomos balansinėse sąskaitose pagal šių vertybinių popierių tos dienos rinkos kainą, o šios kainos ir sandorio kainos skirtumas pripažįstamas realizuotosiomis pajamomis arba išlaidomis.

2.10. PALŪKANŲ NORMŲ SANDORIAI

Palūkanų normų ateities sandoriai nuo jų sudarymo dienos iki nutraukimo arba įvykdymo dienos parodomi nebalansinėje apskaitoje jų nominaliąja verte. Šių sandorių kasdienis kintamosios maržos pokytis pripažįstamas realizuotosiomis pajamomis arba išlaidomis.

Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai nuo jų sudarymo dienos iki nutraukimo arba įvykdymo dienos parodomi nebalansinėje apskaitoje tariamąja verte. Šių sandorių vertė balanse parodoma pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos jų rinkos kainą. Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus sandorio perkainojimo nuostolį, jis parodomas kaip vertės sumažėjimas balansinėse įsipareigojimų sąskaitose ir yra amortizuojamas tiesiniu metodu iki sandorio pabaigos dienos. Palūkanų pajamos ir išlaidos kaupiamos tolygiai kiekvieną dieną per visą sandorio galiojimo laiką.

2.11. ILGALAIKIS MATERIALUSIS IR NEMATERIALUSIS TURTAS

Prie ilgalaikio materialiojo turto priskiriami materialieji turto objektai, kurie nenusidėvi per vienus metus ir kurių įsigijimo vertė (įskaitant pridėtinės vertės mokestį) yra ne mažesnė kaip 2 000 Eur. Prie ilgalaikio nematerialiojo turto priskiriami materialios substancijos neturintys turto objektai, teikiantys ekonominę naudą ne trumpiau kaip vienus metus ir kurių įsigijimo vertė ne mažesnė kaip 2 000 Eur. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas apskaitoje pripažįstamas įsigijimo verte, kuri naudojimo laikotarpiu mažinama jo sukauptu nusidėvėjimu (amortizacija). Nebaigto kurti arba rekonstruoti ilgalaikio turto, meno kūrinių, muziejaus fondų, į kultūros vertybių registrą įtraukto materialiojo turto, išskyrus pastatus, nusidėvėjimas neskaiciuojamas. Kito ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojamas visą numatytą turto naudojimo laiką taikant tiesinį metodą.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normos

Ilgalaikis turtas	Metinė norma (%)
Materialusis turtas	
Pastatai ir statiniai	2,5–10
Pinigų skaičiavimo ir kompiuterių įranga	8–50
Transporto priemonės	20
Baldai, kabinetų įranga ir kitas inventoriūs	3–50
Nematerialusis turtas	25–50

Kai yra požymių, kad nekilnojamojo turto rinkos vertė reikšmingai sumažėjo, šio turto įsigijimo vertė finansinių metų pabaigoje mažinama nuostolio dėl vertės sumažėjimo suma.

Pardavus ilgalaikį turtą, šio turto pardavimo vertės ir jo balanse parodytos vertės skirtumas pripažįstamas pajamomis arba išlaidomis.

Ilgalaikio turto palaikymo ir priežiūros išlaidos pripažįstamos tada, kai patiriamos.

2.12. BANKNOTAI IR MONETOS APYVARTOJE

Euro zonos nacionaliniai centriniai bankai ir ECB, kurie kartu sudaro Eurosystemą, išleidžia eurų banknotus². Bendra apyvartoje cirkuliuojančių eurų banknotų vertė paskirstoma Eurosystemos centriniams bankams kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną pagal banknotų paskirstymo raktą³.

² 2010 m. gruodžio 13 d. Sprendimas ECB/2010/29 dėl eurų banknotų emisijos (nauja redakcija), OL L 35, 2011 2 9, p. 26, su pakeitimais.

³ Banknotų paskirstymo raktas – tai procentinės dalys, apskaičiuotos atsižvelgiant į ECB dalį visoje eurų banknotų emisijoje ir taikant pasirašyto kapitalo raktą NCB daliai visoje eurų banknotų emisijoje.

ECB skiriama 8 proc. visų apyvartoje cirkuliuojančių eurų banknotų vertės. Kiti 92 proc. paskirstomi Eurosistemos nacionaliniams centriniams bankams priklausomai nuo jų pasirašyto ECB kapitalo raktų. Kiekvienam nacionaliniam centriniam bankui (toliau – NCB) paskirstytų banknotų dalis atskleidžiama jų balanso įsipareigojimų straipsnyje „1. Banknotai apyvartoje“.

Skirtumas tarp kiekvienam NCB pagal banknotų paskirstymo raktą paskirstytos banknotų vertės ir faktiškai į apyvartą išleistų banknotų vertės parodomas kaip vidinis Eurosistemos likutis, už kurį gaunamos arba mokamos palūkanos⁴.

Siekiant sumažinti pinigų politikos pajamų svyravimus prie Eurosistemos prisijungus naujiems nariams, šių narių gryniosios vidinės Eurosistemos pretenzijos (įsipareigojimai) dėl eurų banknotų apyvartoje paskirstymo tikslinamos kompensacine suma, kuri pradedama taikyti euro įvedimo metais ir tolygiai mažinama per kitus penkerius metus. Lietuvos bankui kompensacinės sumos taikymo laikotarpis baigsis 2020 m. gruodžio 31 d. ir nuo 2021 m. sausio 1 d. palūkanų pajamos bus skaičiuojamos už visą grynųjų Lietuvos banko pretenzijų dėl eurų banknotų paskirstymo sumą. Lietuvos banko į apyvartą išleistų eurų monetų nominalioji vertė parodoma balanso straipsnyje „12. Kiti įsipareigojimai“.

Kolekcinį ir proginių eurų monetų, kurios parduodamos didesne verte nei jų nominalas, ir litų monetų bei jų rinkinių pardavimo vertė pripažįstama pajamomis.

Apyvartoje esantys litų banknotai ir monetos parodomi nominaliąja verte. Nustačius, kad apskaičiuota įsipareigojimo priimti litų banknotus ar monetas vykdymo tikimybė yra nereikšmingai maža, tokių litų banknotų ar monetų nominalioji vertė nurašoma iš balanso, sudarant atidėjinius apskaičiuotai įsipareigojimo vertei, o skirtumą tarp apskaičiuoto įsipareigojimo ir banknotų ar monetų nominaliosios vertės pripažįstant pajamomis.

Banknotų ir monetų gamybos ir jų apyvartos išlaidos pripažįstamos išlaidomis, kai yra patiriamos, ir nesiejamos su pinigų išleidimu į apyvartą.

2.13. ATIDĖJINIAI FINANSINĖMS RIZIKOMS IR ĮSIPAREIGOJIMAMS

Lietuvos banko valdyba, siekdama, kad Lietuvos bankas turėtų pakankamai finansinių išteklių, kuriais būtų galima padengti su finansinio turto valdymu susijusią riziką, ir siekdama sudaryti prielaidas apsaugoti Lietuvos banko kapitalą ir finansinio turto realiąją vertę, formuoja atidėjinius tikėtinai valiutos kurso, palūkanų normos ir kredito rizikai (toliau – atidėjiniai rizikoms). Šie atidėjiniai sudaromi Lietuvos banko valdybos nustatyta tvarka. Atidėjiniai rizikoms gali būti panaudoti su finansinio turto operacijomis susijusioms grynosioms išlaidoms (realizuotiesiems rezultatams, nerealizuotiesiems perkainojimo nuostoliams ir vertės sumažėjimo išlaidoms) ar jų daliai dengti.

Atidėjiniai išeitinėms išmokoms, mokėtinioms tarnautojams, įgysiantiems teisę į valstybinio socialinio draudimo pensiją dirbant Lietuvos banke, vertinami atliekant aktuarinius skaičiavimus. Jų dydis nustatomas kaip tarnautojų išėjimo į pensiją metu uždirbtų išeitinių išmokų, apskaičiuotų pagal darbuotojų kaitos rodiklių ir atlyginimų augimo prielaidas, dabartinė vertė taikant ilgalaikio skolinimo palūkanų normą Lietuvos Respublikoje.

Kiti Lietuvos banke sudaromi atidėjiniai įsipareigojimams, tokiems kaip tarnautojų darbo užmokesčiui už kasmetines atostogas, išeitinėms išmokoms ir kompensacijoms ar nurašytiems litų banknotams ir monetoms keisti, nėra diskontuojami dėl santykinai trumpo laikotarpio nuo šių atidėjinių sudarymo iki jų panaudojimo.

Atidėjiniai rizikoms ir įsipareigojimams sudaromi pagal metų pabaigos būklę ir įtraukiami į išlaidų sąskaitas.

3. FINANSINĖ RIZIKA IR JOS VALDYMAS

Pagrindinis Lietuvos banko finansinės rizikos šaltinis yra Lietuvos banko finansinis turtas, kurį valdant susiduriama su rinkos, kredito, likvidumo ir atsiskaitymų rizika.

Pagrindinė priemonė rinkos (palūkanų normos, rinkos kainos ir valiutos kurso) rizikai valdyti yra rizikos vertės rodiklis (angl. *value-at-risk*), kuris negali viršyti finansinio turto valdymo politikoje nustatyto nesusijusio su pinigų politikos operacijomis finansinio turto investicijų rizikos biudžeto, t. y. maksimalios leistinos neigiamos 100 mln. Eur grąžos per metus su 95 proc. tikimybe. Rizikos biudžeto taikymas užtikrina integruotą rinkos rizikos valdymą, sudaro sąlygas lanksčiau taikyti įvai-

⁴ 2010 m. lapkričio 25 d. Sprendimas ECB/2010/23 dėl valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionalinių centrinių bankų pinigų politikos pajamų paskirstymo (nauja redakcija), OJ L 35, 2011 2 9, p. 17, su pakeitimais.

rias investavimo strategijas ir vienu bendru rodikliu įvertinti tiek nuosavybės, tiek skolos vertybinių popierių riziką. Rizikos vertei apskaičiuoti taikomas finansų rinkų rizikos vertinimo modelis, kurį taikant atsižvelgiama tiek į praeities dėsningumus, tiek į prognozuojamą makroekonominę aplinką. 2015 m. gruodžio 31 d. rizikos vertė buvo 63 mln. Eur (2014 m. gruodžio 31 d. – 61 mln. Eur).

Siekiant patikimos rizikos valdymo sistemos, kartu su rizikos biudžetu naudojamos ir kitos rinkos rizikos valdymo priemonės.

Finansinio turto, nesusijusio su įsipareigojimais užsienio valiuta, valiutos kurso rizikai valdyti kartu su rizikos biudžetu nustatomi atvirosios valiutos pozicijos limitai. Finansinio turto dalies, susijusios su įsipareigojimais užsienio valiuta, valiutos kurso rizika eliminuojama investuojant įsipareigojimų valiuta.

Valdant finansinę riziką, svarbus vaidmuo tenka tinkamam investicijų paskirstymui, siekiant sumažinti investicijų koncentraciją. Lietuvos bankas 2015 m. investicijų diversifikaciją užtikrino investuodamas į beveik dvidešimt šalių ir daugiau negu penkiasdešimties emitentų skolos vertybinius popierius. Lietuvos bankas taip pat investuoja ir į biržoje prekiaujamus fondus (angl. *exchange traded funds*), susietus su gerai diversifikuotais nuosavybės ir skolos vertybinių popierių rinkų indeksais.

Valiutos kurso ir palūkanų normos rizikoms valdyti Lietuvos bankas plačiai naudoja išvestines finansines priemones. Visos išvestinės finansinės priemonės įtraukiamos vertinant Lietuvos banko finansinio turto investicijų rinkos ir kredito riziką.

Kredito rizika valdoma dirbant tik su patikimomis finansų įstaigomis, investuojant tik į investicinį reitingą turinčias finansines priemones, išskaidant investicijas, nustatant emitentų, sandorio šalių ir jų grupių įsipareigojimų Lietuvos bankui dydžio limitus.

Likvidumo rizika valdoma derinant įsipareigojimų ir juos atitinkančių investicijų trukmę.

Atsiskaitymų rizikai mažinti taikomos įvairios korespondentinių sąskaitų valdymo priemonės: atsiskaitymai vykdomi vienu metu, derinami pinigų srautai, pasirašomos savitarpio įsipareigojimų įskaitymų sutartys.

4. SU DALYVAVIMU EUROSISTEMOJE SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ FINANSINĖS APSKAITOS PRINCIPAI

Šioje dalyje pateikti dėl operacijų, susijusių su dalyvavimu Eurosistemoje, susidariusių pretenzijų ir įsipareigojimų bei pajamų ir išlaidų straipsnių apskaitos principai.

4.1. DALYVAVIMAS ECB KAPITALE

Nacionalinių centrinių bankų dalys pasirašytame ECB kapitale priklauso nuo nustatyto ECB kapitalo raktas, kuris, vadovaujantis Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) ir ECB statuto nuostatomis, turi būti tikslinamas kas penkeri metai, remiantis Europos Komisijos duomenimis apie ES valstybių narių gyventojų skaičių ir bendrąjį vidaus produktą (BVP), ir pasikeitus ES valstybių narių skaičiui.

ES šalių centrinių bankų dalyvavimas ECB kapitale

Centrinis bankas	Kapitalo raktas 2015 m. gruodžio 31 d. (%)	Apmokėtas ECB kapitalas 2015 m. gruodžio 31 d. (Eur)	Kapitalo raktas 2014 m. gruodžio 31 d. (%)	Apmokėtas ECB kapitalas 2014 m. gruodžio 31 d. (Eur)
<i>Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique</i>	2,4778	268 222 025	2,4778	268 222 025
<i>Deutsche Bundesbank</i>	17,9973	1 948 208 997	17,9973	1 948 208 997
<i>Eesti Pank</i>	0,1928	20 870 614	0,1928	20 870 614
<i>Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland</i>	1,1607	125 645 857	1,1607	125 645 857
<i>Bank of Greece</i>	2,0332	220 094 044	2,0332	220 094 044
<i>Banco de España</i>	8,8409	957 028 050	8,8409	957 028 050
<i>Banque de France</i>	14,1792	1 534 899 402	14,1792	1 534 899 402
<i>Banca d'Italia</i>	12,3108	1 332 644 970	12,3108	1 332 644 970
<i>Central Bank of Cyprus</i>	0,1513	16 378 236	0,1513	16 378 236
<i>Latvijas Banka</i>	0,2821	30 537 345	0,2821	30 537 345
<i>Lietuvos bankas</i>	0,4132	44 728 929	–	–

ES šalių centrinių bankų dalyvavimas ECB kapitale

tęsinys

Centrinis bankas	Kapitalo raktas 2015 m. gruodžio 31 d. (%)	Apmokėtas ECB kapitalas 2015 m. gruodžio 31 d. (Eur)	Kapitalo raktas 2014 m. gruodžio 31 d. (%)	Apmokėtas ECB kapitalas 2014 m. gruodžio 31 d. (Eur)
<i>Banque centrale du Luxembourg</i>	0,2030	21 974 764	0,2030	21 974 764
<i>Bank Ćentrali ta'Malta / Central Bank of Malta</i>	0,0648	7 014 605	0,0648	7 014 605
<i>De Nederlandsche Bank</i>	4,0035	433 379 158	4,0035	433 379 158
<i>Oesterreichische Nationalbank</i>	1,9631	212 505 714	1,9631	212 505 714
<i>Banco de Portugal</i>	1,7434	188 723 173	1,7434	188 723 173
<i>Banka Slovenije</i>	0,3455	37 400 399	0,3455	37 400 399
<i>Národná banka Slovenska</i>	0,7725	83 623 180	0,7725	83 623 180
<i>Suomen Pankki – Finlands Bank</i>	1,2564	136 005 389	1,2564	136 005 389
Iš viso (euro zonos centriniai bankai)	70,3915	7 619 884 851	69,9783	7 575 155 922
<i>Българска народна банка (Bulgarijos nacionalinis bankas)</i>	0,8590	3 487 005	0,8590	3 487 005
<i>Āeská národní banka</i>	1,6075	6 525 450	1,6075	6 525 450
<i>Danmarks Nationalbank</i>	1,4873	6 037 512	1,4873	6 037 512
<i>Hrvatska narodna banka</i>	0,6023	2 444 963	0,6023	2 444 963
<i>Lietuvos bankas</i>	–	–	0,4132	1 677 335
<i>Magyar Nemzeti Bank</i>	1,3798	5 601 129	1,3798	5 601 129
<i>Narodowy Bank Polski</i>	5,1230	20 796 192	5,1230	20 796 192
<i>Banca Națională a României</i>	2,6024	10 564 124	2,6024	10 564 124
<i>Sveriges Riksbank</i>	2,2729	9 226 559	2,2729	9 226 559
<i>Bank of England</i>	13,6743	55 509 148	13,6743	55 509 148
Iš viso (ne euro zonos centriniai bankai)	29,6085	120 192 083	30,0217	121 869 418
Iš viso	100,0000	7 740 076 935	100,0000	7 697 025 340

Lietuvos banko įnašas į ECB kapitalą atskleidžiamas Aiškinamojo rašto dalyje „5. Euro įvedimas Lietuvoje“.

4.2. Į ECB PERVESTOS UŽSIENIO ATSARGOS

Vadovaudamiesi ECBS ir ECB statuto 48 ir 30 straipsnių nuostatomis, nacionaliniai centriniai bankai, prisijungdami prie Euro sistemos, perveda į ECB užsienio atsargų dalį, apskaičiuotą pagal NCB kapitalo rakto ir jau pervedusių užsienio atsargų nacionalinių centrinių bankų kapitalo raktų sumos santykį.

Lietuvos bankui pervedus įnašą į ECB užsienio atsargas, ECB vidiniai įsipareigojimai, atitinkantys nacionalinių centrinių bankų pervedtas užsienio atsargas, sudarė 40 792 608 tūkst. Eur. Lietuvos banko į ECB pervedta užsienio atsargų dalis atskleidžiama 11 pastaboje „Pretenzijos, atitinkančios pervedtas užsienio atsargas“.

Už šias pervedtas užsienio atsargas (išskyrus aukso dalį) nacionaliniams centriniams bankams mokamos palūkanos pagal naujausią žinomą ribinę palūkanų normą, taikomą Euro sistemos pagrindinių refinansavimo operacijų aukcionuose.

4.3. SKOLINIMAS EURO ZONOS KREDITO ĮSTAIGOMS EURAIS

Pagrindinės refinansavimo operacijos: pagrindinės refinansavimo operacijos vykdomos kas savaitę sudarant likvidumą didinančius grįžtamuosius sandorius, kurių terminas yra viena savaitė ir kurie įprastai vykdomi standartinių konkursų būdu. Šios operacijos atlieka pagrindinį vaidmenį reguliuojant palūkanų normas, valdant likvidumą finansų rinkoje ir išreiškiant pinigų politikos poziciją.

Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos: šios operacijos vykdomos siekiant suteikti sandorio šalims papildomą ilgesnės trukmės refinansavimą. 2015 m. operacijos buvo vykdomos atsižvelgiant į privalomųjų atsargų laikymo laikotarpį ir jų trukmę svyravo nuo 3 iki 48 mėnesių.

Koreguojamosios grįžtamosios operacijos: jos skirtos rinkos likvidumo situacijai reguliuoti ir palūkanų normoms valdyti, o ypač – švelninti nenumatytų rinkos svyravimų įtaką palūkanų normoms. Atsižvelgiant į jų pobūdį, šios operacijos vykdomos *ad hoc* pagrindu.

Struktūrinės grįžtamosios operacijos: tai atvirkštiniai atvirosios rinkos sandoriai, vykdomi koreguojant Eurosistemos struktūrinę likvidumo poziciją finansų sektoriaus atžvilgiu standartinių konkursų būdu.

Ribinio skolinimo galimybė: tai Eurosistemos teikiama nuolatinė galimybė, pagal kurią sandorių šalys už iš anksto nustatytą palūkanų normą ir įkaitą gali gauti iš nacionalinių centrinių bankų vienos nakties paskolą.

Kreditai, susiję su įkaito vertės išlaikymo prievole: jie parodo sandorio šalies sumokėtus grynuosius pinigus tais atvejais, kai įkaito vertė viršija nustatytą vertės pokyčio ribą ir tai reiškia, kad yra įkaito, susijusio su pinigų politikos operacijomis, perviršis.

Pagal ECBS ir ECB statuto 32 straipsnio 4 dalį iš pinigų politikos operacijų susidariusius nuostolius proporcingomis dalimis, nustatytomis pagal savo kapitalo raktą, dengia visi Eurosistemos nacionaliniai centriniai bankai. Lietuvos banko dalis ECB kapitale nuo 2014 m. sausio 1 d. sudaro 0,4132 proc. 2015 m. nei Lietuvos bankas, nei kiti nacionaliniai centriniai bankai nepatyrė nuostolių iš pinigų politikos operacijų.

Nuostoliai iš pinigų politikos operacijų gali atsirasti, jeigu sandorio šalis neįvykdo savo įsipareigojimų ir jeigu už pinigų politikos operacijas ji pateikė nepakankamą užstatą. ECB valdančiosios tarybos sprendimu specifinio užstato, kurį NCB gali priimti savo nuožiūra, rizika nėra paskirstoma tarp Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų.

4.4. PINIGŲ POLITIKOS TIKSLAIS LAIKOMI VERTYBINIAI POPIERIAI

2015 m. gruodžio 31 d. ECB ir nacionaliniai centriniai bankai turėjo 803 135 mln. Eur vertybinių popierių, įsigytų pagal tris padengtų obligacijų pirkimo programas, vertybinių popierių rinkų programą, turtu užtikrintų vertybinių popierių pirkimo programą ir viešojo sektoriaus turto pirkimo programą.

Pirmoji ir antroji padengtų obligacijų pirkimo programos ir vertybinių popierių rinkų programa buvo baigta įgyvendinti iki 2012 m. pabaigos. 2015 m. ECB ir nacionaliniai centriniai bankai toliau vykdė praėjusiais finansiniais metais pradėtą trečiąją padengtų obligacijų pirkimo programą ir turtu užtikrintų vertybinių popierių pirkimo programą.

Viešojo sektoriaus turto pirkimo programa pradėta 2015 m., ECB valdančiajai tarybai nusprendus išplėsti turto pirkimą, siekiant toliau gerinti finansinę aplinką, kuri svarbi euro zonos ir ne finansų bendrovių bei namų ūkių skolinimosi sąlygų gerinimui. Pagal šią programą ECB ir nacionaliniai centriniai bankai antrinėje rinkoje gali pirkti euro zonos šalių centrinių vyriausybių, agentūrų ir Europos institucijų eurai išreikštus vertybinius popierius (Lietuvos banko turimų vertybinių popierių vertė atskleidžiama 8 pastaboje „Pinigų politikos tikslais laikomi vertybiniai popieriai“).

Pagal visas šešias programas įsigyti vertybiniai popieriai Eurosistemos centrinių bankų balansuose parodomi amortizuota verte, sumažinta vertės sumažėjimu. Vertės sumažėjimas vertinamas kiekvienais metais remiantis laukiama atsiperkamąja verte pagal metų pabaigos būklę.

4.5. ĮSIPAREIGOJIMAI EURO ZONOS KREDITO ĮSTAIGOMS, SUSIJĘ SU PINIGŲ POLITIKOS OPERACIJOMIS, EURAIS

Indėlių galimybė: Eurosistemos teikiama nuolatinė galimybė, pagal kurią sandorių šalys už iš anksto nustatytą palūkanų normą gali nacionaliniuose centriniuose bankuose padėti vienos nakties indėlių.

Terminuotieji indėliai: šie įsipareigojimai yra nustatyto termino ir fiksuotosios palūkanų normos likvidumo mažinimo koreguojamosios operacijos.

Koreguojamosios grįžtamosios operacijos: tai likvidumą mažinančios grįžtamosios operacijos, kurios naudojamos subalansuoti didelius likvidumo svyravimus.

Indėliai, susiję su įkaito vertės išlaikymo prievole: jie parodo sandorio šalies indėlių pavidalu sumokėtus grynuosius pinigus tais atvejais, kai įkaito rinkos vertė yra mažesnė už nustatytą vertės pokyčio ribą ir tai reiškia, kad trūksta su galiojančiomis pinigų politikos operacijomis susijusio įkaito.

4.6. DALYVAVIMAS MOKĖJIMŲ SISTEMOJE TARGET2

Dėl per sistemą TARGET2⁵ atliekamų tarpvalstybinių mokėjimų ES centrinių bankų sąskaitose šioje sistemoje susidaro tarpusavio likučiai. Šie likučiai kasdien yra dengiami tarpusavyje ir tada

⁵ Transeuropinė automatizuota realaus laiko atskirųjų atsiskaitymų skubių pervedimų sistema.

priskiriami ECB, kiekvienam NCB paliekant vieną grynąją poziciją tik ECB atžvilgiu. Lietuvos banko vidiniai Eurosistemos likučiai, susidarę TARGET2 ECB atžvilgiu, parodomi balanso straipsniuose „Kitos Eurosistemos pretenzijos (grynosios)“ arba „Kiti Eurosistemos įsipareigojimai (grynieji)“.

4.7. PINIGŲ POLITIKOS PAJAMŲ PASKIRSTYMAS

Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų pinigų politikos pajamos, uždirbtos vykdant Eurosistemos pinigų politikos funkcijas, pagal ECBS ir ECB statuto 32 straipsnį skaičiuojamos ir paskirstomos nacionaliniams centriniams bankams proporcingai jų ECB pasirašyto kapitalo raktams kiekvienų finansinių metų pabaigoje.

Eurosistemos NCB pinigų politikos pajamos – tai pajamos, uždirbtos iš nustatyto turto, laikomo įsipareigojimų bazei padegti.

Pagrindiniai nustatyto turto straipsniai: su pinigų politikos operacijomis susijęs skolinimas kredito įstaigoms eurais; pinigų politikos tikslais laikomi vertybiniai popieriai; grynosios vidinės Eurosistemos pretenzijos, atitinkančios ECB pervestas užsienio atsargas, taip pat susidariusios dėl TARGET2 operacijų ir dėl eurų banknotų paskirstymo Eurosistemoje; sukauptos palūkanos už ilgesnio nei vieni metai termino pinigų politikos operacijas; tam tikras kiekis aukso, nustatomas proporcingai kapitalo raktui (laikoma, kad auksas pajamų neuždirba). Laikoma, kad vertybiniai popieriai, įsigyti pagal pirmąją bei antrąją padengtų obligacijų pirkimo programas (ECB sprendimai ECB/2009/16 ir ECB/2011/17), ir vyriausybių vertybiniai popieriai, įsigyti pagal antrinės rinkos viešojo sektoriaus turto pirkimo programą (ECB sprendimas ECB/2015/10), uždirba pajamų, šių popierių likučiams taikant naujausią žinomą Eurosistemos pagrindinių refinansavimo operacijų ribinę palūkanų normą.

Pagrindiniai įsipareigojimų bazės straipsniai: banknotai apyvartoje; su pinigų politikos operacijomis susiję įsipareigojimai kredito įstaigoms eurais; grynieji vidiniai Eurosistemos įsipareigojimai dėl TARGET2 operacijų ir dėl eurų banknotų paskirstymo Eurosistemoje. Palūkanos, sumokėtos už šiuos įsipareigojimus, atimamos iš NCB surinktų pinigų politikos pajamų.

Už skirtumą, susidariusį tarp NCB nustatyto turto vertės ir įsipareigojimų bazės vertės, skaičiuojamos palūkanos, tam skirtumui taikant naujausią žinomą Eurosistemos pagrindinių refinansavimo operacijų ribinę palūkanų normą.

Suskaičiavus per finansinius metus visų Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų uždirbtas pinigų politikos pajamas ir gautą rezultatą paskirsčius nacionaliniams centriniams bankams proporcingai pagal jų kapitalo raktus, skirtumai tarp kiekvieno NCB surinktų (angl. *pooled*) ir pagal kapitalo raktą jam tenkančių pinigų politikos pajamų apmokami per TARGET2. Lietuvos banko grynosios pinigų politikos pajamų paskirstymo pajamos atskleistos 38 pastaboje.

4.8. ECB PELNO PASKIRSTYMAS

ECB pelnas skirstomas pagal ECBS ir ECB statuto 33 straipsnio nuostatas. ECB valdančioji taryba gali priimti sprendimą ECB pajamas arba jų dalį pervesti į atidėjinius, skirtus valiutos kurso, palūkanų normos, kredito ir aukso kainos rizikoms dengti. Kita dalis paskirstoma ECB kapitalo dalininkams proporcingai jų pasirašyto kapitalo raktui.

Jei ECB valdančioji taryba nenusprendžia kitaip, ECB senjoražo pajamas, gautas iš ECB paskirstytų 8 proc. eurų banknotų, taip pat pajamas iš vertybinių popierių, įsigytų pagal vertybinių popierių programas, ECB paskirsto kitų metų sausio mėn. kaip tarpinį pelną⁶. Gautą tarpinį ECB pelno paskirstymo rezultatą Lietuvos bankas pripažįsta pajamomis tų finansinių metų, už kuriuos šios pajamos buvo apskaičiuotos, o ne kuriais buvo gautos.

Galutinį pelną, likusį po tarpinio pelno paskirstymo ir pervedimo į atidėjinius, ECB paskirsto ECB valdančiajai tarybai patvirtinus ECB metines finansines ataskaitas. Gautą galutinį ECB pelno paskirstymo rezultatą Lietuvos bankas pripažįsta finansinių metų, kuriais jis gautas, pajamomis.

ECB pelno paskirstymo metu pervestos sumos atskleidžiamos pelno (nuostolio) ataskaitos straipsnyje „4. Pajamos iš nuosavybės finansinių priemonių“ (žr. 37 pastabą).

5. EURO ĮVEDIMAS LIETUVOJE

Lietuvos Respublika nuo 2015 m. sausio 1 d. įsivedė bendrąją Europos Sąjungos valiutą – eurą ir tapo euro zonos nare. Lietuvos bankas tapo Eurosistemos dalimi ir prisirišė įsipareigojimus dėl ECBS strateginių tikslų siekimo ir uždavinių vykdymo.

⁶ 2014 m. gruodžio 15 d. Sprendimas ECB/2015/298 dėl tarpinio Europos Centrinio Banko pajamų paskirstymo (ECB/2014/57) (nauja redakcija), OL L 53, 2015 2 25, p. 24.

5.1. LIETUVOS BANKO FINANSINĖS APSKAITOS DUOMENŲ LITAIŠ PERSKAIČIAVIMAS Į EURUS

2015 m. sausio 1 d. Lietuvoje įvedus bendrąją Europos valiutą – eurą, tą dieną Lietuvos banko finansinės apskaitos duomenys litais buvo perskaičiuoti į eurus taikant neatšaukiamą kursą: 1 euras = 3,45280 lito. Dėl duomenų apvalinimo susidarę nereikšmingi perskaičiavimo skirtumai pripažinti pajamomis.

5.2. LIETUVOS BANKO BALANSO STRAIPSNŲ PERKLASIFIKAVIMAS

Lietuvoje 2015 m. sausio 1 d. įvedus eurą ir Lietuvos bankui tapus Eurosistemos nariu, Lietuvos banko balansas buvo pertvarkytas pagal Apskaitos gairėse nustatytą balanso struktūrą, kurioje balanso straipsniai detalizuojami pagal rezidavimo erdves (euro zonos ir ne euro zonos rezidentai), valiutos požymį (euras ir užsienio valiuta), taip pat išskirti su pinigų politikos operacijomis susiję straipsniai. Perklasifikavimo metu a) Lietuvos banko pretenzijos Lietuvos rezidentams ir jų įsipareigojimai Lietuvos bankui buvo perklasifikuoti kaip pretenzijos euro zonos rezidentams ir euro zonos rezidentų įsipareigojimai; b) Lietuvos banko turto ir įsipareigojimų straipsniai eurais, iki 2015 m. sausio 1 d. traktuoti kaip užsienio atsargos ar įsipareigojimai užsienio valiuta, perklasifikuoti į atitinkamus balanso straipsnius eurais; c) Lietuvos banko turto ir įsipareigojimų straipsniai litais buvo perklasifikuoti į atitinkamus balanso straipsnius eurais; d) apyvartoje esančių litų monetų nominalioji vertė perkelta į balanso straipsnį „12. Kiti įsipareigojimai“ (žr. Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“).

5.3. SU DALYVAVIMU EUROSISTEMOJE SUSIJUSIOS OPERACIJOS

2015 m. sausio 1 d. Lietuvos banko turimas auksas bei turtas ir įsipareigojimai užsienio valiuta buvo perkainoti pagal ECB paskelbtus 2014 m. gruodžio 31 d. rinkos kursus. Visi 2015 m. sausio 1 d. susidarę nerealizuotieji perkainojimo prieaugiai (aukso, vertybinių popierių ir finansinių straipsnių užsienio valiuta, išskyrus susijusius su išvestinėmis priemonėmis) – 164 456 tūkst. Eur – priskirti į iki Eurosistemos susidariusių perkainojimo prieaugių rezervą, kurio panaudojimą nustato Lietuvos banko valdyba. 2015 m. šis rezervas nebuvo panaudotas.

Nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuvos bankui tenkanti pasirašyto ECB kapitalo dalis – 0,4132 proc., o tai sudaro 44 729 tūkst. Eur. Iki prisijungimo prie Eurosistemos Lietuvos bankas buvo apmokėjęs 3,75 proc. pasirašyto ECB kapitalo. Lietuvai prisijungus prie euro zonos, Lietuvos bankas į ECB kapitalą 2015 m. sausio 2 d. papildomai pervedė 43 052 tūkst. Eur.

Informacija apie Lietuvos banko įnašus į ECB kapitalą

	Lietuvos banko pasirašyto	Lietuvos banko apmokėto ECB kapitalo dalis	
	ECB kapitalo dalis eurais	procentais	eurais
2014 m. sausio 1 d.	44 728 929	3,75	1 677 335
2015 m. sausio 1 d.	44 728 929	100	44 728 929

Lietuvos bankas, įgyvendindamas išankstinio eurų banknotų ir monetų paskirstymo reikalavimus, nuo 2014 m. lapkričio 1 d. iki 2014 m. gruodžio 31 d. Lietuvos komerciniams bankams paskirstė 555 020 tūkst. Eur banknotų ir 65 780 tūkst. Eur monetų. 2015 m. sausio 1 d. jie tapo Lietuvos banko išleistais eurais apyvartoje (žr. Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“). Nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuvos bankas pretenzijas, susijusias su išankstinio eurų paskirstymu, atvaizdavo balanso straipsnyje „6. Kitos pretenzijos euro zonos kredito įstaigoms eurais“ kaip beprocentes paskolas Lietuvos komerciniams bankams. Be to, 1 028 tūkst. Eur nominaliosios vertės monetų tuo pačiu laikotarpiu buvo parduota Lietuvos banko kasose kaip pažintiniai eurų monetų rinkiniai.

2015 m. sausio 1 d. pagal banknotų paskirstymo raktą Lietuvos bankui perskirstyta eurų banknotų dalis (4 937 282 tūkst. Eur) parodyta balanso straipsnio „1. Banknotai apyvartoje“ sudėtyje ir kaip vidinė Eurosistemos pretenzija (žr. Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“).

Lietuvos banko balanso palyginamosios informacijos perskaiciavimas, perklasifikavimas ir su dalyvavimu Eurosistemoje susijusių operacijų įtaka

(tūkst. Eur)

	2014-12-31	Pokytis dėl perklasifikavimo	Pokytis dėl operacijų, susijusių su dalyvavimu Eurosistemoje	2015-01-01
TURTAS				
Auksas ir gautinas auksas	184 521	–	339	184 860
Pretenzijos ne euro zonos rezidentams užsienio valiuta	7 713 492	(4 516 438)⁷	5 455	3 202 509
Gautinos lėšos iš Tarptautinio valiutos fondo (TVF)	163 576	–	188	163 764
Likučiai bankų sąskaitose ir investicijos į vertybinius popierius, išorės paskolos ir kitas išorės turtas	7 549 916	(4 516 438)	5 268	3 038 745
Pretenzijos euro zonos rezidentams užsienio valiuta	50 157	34 445	195	84 797
Pretenzijos ne euro zonos rezidentams eurai	–	1 492 902	–	1 492 902
Kitos pretenzijos euro zonos kredito įstaigoms eurai	–	30 421	620 800	651 220
Euro zonos rezidentų vertybiniai popieriai eurai	5 286	2 890 690	–	2 895 976
Vidinės Eurosistemos pretenzijos	–	69 657	4 980 334	5 049 991
Dalyvavimas ECB	–	1 677	43 052	44 729
Grynosios pretenzijos, susijusios su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje	–	–	4 937 282	4 937 282
Kitos vidinės Eurosistemos pretenzijos (grynosios)	–	67 980	–	67 980
Kitas turtas	147 634	(1 677)	(4 549)	141 408
Visas turtas	8 101 091	–	5 602 574	13 703 664
ĮSIPAREIGOJIMAI				
Banknotai apyvartoje	1 668 749	(55 830)	5 492 302	7 105 222
Su pinigų politikos operacijomis susiję įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms eurai	4 162 161	(1 304 320)	–	2 857 841
Kiti įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms eurai	–	1 437 202	–	1 437 202
Įsipareigojimai kitiems euro zonos rezidentams eurai	259 039	995 841	–	1 254 881
Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams eurai	33 775	14 420	–	48 194
Įsipareigojimai euro zonos rezidentams užsienio valiuta	1 106 064	(1 100 523)	22	5 563
Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams užsienio valiuta	42 620	(42 620)	–	–
TVF suteiktų specialiųjų skolinimosi teisių atitikmuo	163 456	–	188	163 643
Vidiniai Eurosistemos įsipareigojimai	–	–	43 052	43 052
Kiti vidiniai Eurosistemos įsipareigojimai (grynieji)	–	–	43 052	43 052
Nebaigtų atsiskaitymų lėšos	28 433	–	0	28 434
Kiti įsipareigojimai	13 867	55 829	65 695	135 392
Atidėjiniai	33 893	–	–	33 893
Perkainojimo sąskaitos	163 934	–	1 315	165 250
Kapitalas ir rezervai	404 761	–	–	404 761
Pelnas	20 337	–	–	20 337
Visi įsipareigojimai	8 101 091	–	5 602 574	13 703 664

Dėl šių perklasifikavimų 2015 m. balanso duomenys nebegali būti lyginami su ankstesnio laikotarpio duomenimis, todėl palyginamoji finansinės būklės ir finansinių rezultatų informacija pateikta 2015 m. sausio 1 d. duomenimis.

⁷ Pas ne Lietuvoje reziduojančias sandorio šalis laikomos užsienio atsargos eurai 2015 m. sausio 1 d. perklasifikuotos į eurai išreikštus balanso turto straipsnius (atitinkamai pagal sandorio šalių rezidavimą euro zonoje ar ne euro zonoje).

6. PASTABOS DĖL BALANSO

1 pastaba. Auksas ir gautinas auksas

	2015-12-31	2015-01-01
Aukso kiekis		
Trojos uncijomis	187 324	187 150
Kilogramais	5 826	5 821
Trojos uncijos kaina, Eur	973,225	987,769
Aukso vertė, tūkst. Eur	182 309	184 860

Aukso investicijos

(Trojos uncijomis)

	2015-12-31	2015-01-01
Terminuotieji indėliai	77 458	78 195
Neinvestuotos atsargos	0	66 296
Apsikeitimo sandoriai	109 866	42 658
Iš viso	187 324	187 150

2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos bankas visą turimą auksą buvo investavęs į terminuotuosius indėlius ir aukso apskaitimo sandorius. Dėl perkainojimo 2015 m. gruodžio 31 d. pagal rinkos kainą atsiradęs 2 742 tūkst. Eur nerealizuotasis perkainojimo nuostolis atskleistas pelno nuostolio ataskaitos 35 pastaboje „Grynasis finansinių operacijų, vertės sumažėjimo ir atidėjinių rizikoms rezultatas“.

2 pastaba. Iš TVF gautinos lėšos

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
SST likutis sąskaitoje TVF	174 759	163 723
Grynoji atsargų pozicija TVF	44	41
Iš viso	174 803	163 764

Didžioji Lietuvos banko valdomoje TVF sąskaitoje esančių SST dalis yra TVF Lietuvos Respublikai pagal 2009 m. paskirstymą suteiktos 137 239 tūkst. SST (174 677 tūkst. Eur). Jų atitikmuo parodomas Lietuvos banko balanso įsipareigojimų straipsnyje „9. TVF suteiktų specialiųjų skolinimosi teisių atitikmuo“. Už TVF sąskaitoje esančių SST likutį Lietuvos bankas gauna palūkanas, o už Lietuvos Respublikos gautas pagal TVF paskirstymą SST, moka palūkanas. Šių mokėtinų ir gautinų palūkanų sumos praktiškai sutampa, o SST likučio sąskaitoje TVF vertės padidėjimą 2015 m. daugiausia lėmė euro nuvertėjimas SST atžvilgiu.

Grynoji atsargų pozicija Tarptautiniame valiutos fonde

(tūkst. SST)

	2015-12-31	2015-01-01
Lietuvos kvota TVF (bendroji vertė)	183 900	183 900
Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasižadėjimo laktšai	(183 347)	(183 347)
Piniginės lėšos TVF sąskaitoje Lietuvos banke	(519)	(519)
Grynoji atsargų pozicija TVF	34	34

Grynoji atsargų pozicija TVF – skirtumas tarp Lietuvos kvotos ir TVF naudai išleistų Lietuvos Respublikos Vyriausybės beprocenčių pasižadėjimo laktštų bei TVF sąskaitos Lietuvos banke, skirtos finansinėms operacijoms su TVF, likučio. Lietuvos kvota TVF priklauso Lietuvos Respublikai ir parodo jos balsavimo teisę TVF, taip pat šalies finansinius įsipareigojimus TVF ir galimo skolinimosi iš jo dydį. 99,75 proc. Lietuvos kvotos apmokėta eurai, išreikštais Lietuvos Respublikos Vyriausybės beprocenčiais pasižadėjimo laktštais.

Lietuvos bankas atlieka Lietuvos vardu iš TVF gaunamų lėšų depozitoriumo funkciją.

3 pastaba. Sąskaitos bankuose ir investicijos į vertybinius popierius, išorės paskolos ir kitas išorės turtas užsienio valiuta

Šį balanso straipsnį sudaro Lietuvos banko sąskaitų likučiai, investicijos į vertybinius popierius ir atpirkimo skolinimo sandoriai ne euro zonos šalyse užsienio valiuta.

(tūkst. Eur)

	JPY	USD	CNY	CZK	GBP	Kitos	Iš viso
2015-12-31							
Sąskaitų likučiai	832 516	1 313	538	914 191	562	349	1 749 468
Skolos vertybiniai popieriai	87 778	275 690	90 647	–	–	–	454 115
Atpirkimo investavimo sandoriai	–	797	–	–	–	–	797
Iš viso	920 294	277 800	91 185	914 191	562	349	2 204 380
2015-01-01							
Sąskaitų likučiai	206 217	3 786	47	596 591	684	643 233	1 450 558
Skolos vertybiniai popieriai	–	81 673	81 774	–	5 372	–	168 819
Atpirkimo investavimo sandoriai	1 411 461	7 907	–	–	–	–	1 419 368
Iš viso	1 617 678	93 367	81 821	596 591	6 055	643 233	3 038 745

Lietuvos bankas, valdydamas investicijas, siekia mažinti valiutos kurso riziką, todėl didelę pozicijų užsienio valiuta dalį draudžia nuo neigiamo valiutos kurso pokyčio naudodamas išvestines finansines priemones. Kylant tokių sandorių kainai, investicijos užsienio valiuta 2015 m. buvo mažiau patrauklios.

Sąskaitų bankuose ir investicijų į vertybinius popierius, išorės paskolų ir kito išorės turto pasiskirstymas pagal emitento ir sandorio šalies ekonominę erdvę

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Ne euro zonos ES valstybės narės	953 645	609 248
Japonija	922 988	1 416 067
JAV	194 023	38 365
Kinija	91 188	81 824
Korėja	28 820	27 784
Tarptautinės finansų įstaigos	13 423	223 296
Šveicarija	292	642 161
Iš viso	2 204 380	3 038 745

4 pastaba. Pretenzijos euro zonos rezidentams užsienio valiuta

(tūkst. Eur)

	USD	CHF	GBP	Kitos	Iš viso
2015-12-31					
Sąskaitų likučiai	597	1	–	1	598
Skolos vertybiniai popieriai	103 242	11 764	–	–	115 006
Iš viso	103 838	11 765	–	1	115 603
2015-01-01					
Sąskaitų likučiai	8	4	–	40	51
Skolos vertybiniai popieriai	74 444	–	10 302	–	84 746
Iš viso	74 452	4	10 302	40	84 797

5 pastaba. Pretenzijos ne euro zonos rezidentams eurai

Šį balanso straipsnį sudaro Lietuvos banko sąskaitų likučiai ir investicijos į vertybinius popierius ne euro zonos šalyse eurai.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Sąskaitų likučiai	2 661	1 045 230
Skolos vertybiniai popieriai	314 405	447 672
Iš viso	317 066	1 492 902

Pretenzijų ne euro zonos rezidentams eurai pasiskirstymas pagal emitento ir sandorio šalies ekonominę erdvę

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Ne euro zonos ES valstybės narės	251 546	302 478
Tarptautinės finansų įstaigos	31 144	1 091 212
Norvegija	20 896	59 249
Kitos šalys	13 480	39 963
Iš viso	317 066	1 492 902

2015 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2015 m. sausio 1 d., investicijų eurai, nesusijusių su pinigų politikos priemonėmis, apimtis mažėjo dėl itin mažo ir toliau mažėjančio saugiausių ir likvidžiausių investicijų euro zonoje pajamingumo Eurosistemai toliau vykdančios skolinimo ir vartojimo skatinimo politiką.

6 pastaba. Su pinigų politikos operacijomis susijęs skolinimas euro zonos kredito įstaigoms eurai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	Sudaryta per 2015 m.	2015-01-01
Pagrindinės refinansavimo operacijos	–	107 500	–
Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos	345 700	363 700	–
Ribinio skolinimo galimybė	–	54 046	–
Iš viso	345 700	525 246	–

Šios operacijos apibūdintos Aiškinamojo rašto dalyje „4.3. Skolinimas euro zonos kredito įstaigoms eurai“.

7 pastaba. Kitos pretenzijos euro zonos kredito įstaigoms eurai

Šiame straipsnyje parodytos su pinigų politikos operacijomis nesusijusios pretenzijos kredito įstaigoms, kurias sudaro Lietuvos banko sąskaitų likučiai ir paskolos bankams. 2015 m. sausio 1 d. šiame straipsnyje parodytos paskolos šalies komerciniams bankams, susijusios su išankstiniu eurų banknotų ir monetų paskirstymu.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Sąskaitų likučiai	21	30 421
Pretenzijos, susijusios su išankstiniu eurų paskirstymu	–	620 800
Iš viso	21	651 220

8 pastaba. Pinigų politikos tikslais laikomi vertybiniai popieriai

Šiame straipsnyje parodomi Lietuvos banko pagal viešojo sektoriaus turto pirkimo programą⁸ įsigyti vertybiniai popieriai (žr. Aiškinamojo rašto 4.4. dalį).

(tūkst. Eur)

	2015-12-31		2015-01-01	
	amortizuota verte	rinkos verte	amortizuota verte	rinkos verte
Viešojo sektoriaus vertybinių popierių pirkimo programa	2 508 058	2 511 218	–	–
Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniai popieriai	841 172	844 783	–	–
Tarptautinių institucijų vertybiniai popieriai	1 666 886	1 666 435	–	–
Iš viso	2 508 058	2 511 218	–	–

Lentelėje parodyta vertybinių popierių rinkos vertė nėra įtraukta nei į balansą, nei į pelno (nuostolio) ataskaitą ir pateikta tik palyginimo tikslais.

ECB valdančioji taryba, remdamasi vertės sumažėjimo testu, nusprendė, kad pagal 2015 m. gruodžio 31 d. būklę visi numatomi pinigų srantai iš vertybinių popierių, įsigytų pagal pinigų politikos programas, bus gauti ir todėl 2015 m. Lietuvos bankas į apskaitą neįtraukė jokių vertės sumažėjimo nuostolių.

9 pastaba. Kiti vertybiniai popieriai

Šiame straipsnyje parodyti Lietuvos banko turimi euro zonos rezidentų skolos vertybiniai popieriai ir apyvartiniai nuosavybės vertybiniai popieriai.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Skolos vertybiniai popieriai, išskyrus laikomus iki išpirkimo termino	430 819	2 332 080
Skolos vertybiniai popieriai, laikomi iki išpirkimo termino	12 659	12 484
Apyvartiniai nuosavybės vertybiniai popieriai	472 324	551 412
Iš viso	915 801	2 895 976

Skolos vertybinių popierių, laikomų iki išpirkimo termino, rinkos vertė 2015 m. gruodžio 31 d. buvo 12 750 tūkst. Eur (2015-01-01 – 13 180 tūkst. Eur).

Apyvartiniai nuosavybės vertybiniai popieriai – tai investicijos į biržoje prekiaujamų fondų vienetus, atkartojančius bendrovių skolos arba nuosavybės vertybinių popierių indeksus. Nuosavybės vertybinių popierių indeksus atkartojančių investicijų rinkos vertė 2015 m. pabaigoje sudarė 122 678 tūkst. Eur (2015-01-01 – 113 034 tūkst. Eur).

2015 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2015 m. sausio 1 d., investicijų eurais, nesusijusių su pinigų politikos priemonėmis, apimtis sumažėjo dėl itin mažo ir toliau mažėjančio saugiausių ir likvidžiausių investicijų euro zonoje pajamingumo Eurosistamai toliau vykdančios skolinimo ir vartojimo skatinimo politiką.

10 pastaba. Dalyvavimas ECB

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Lietuvos banko įnašas į ECB kapitalą (žr. Aiškinamojo rašto dalį „5. Euro įvedimas Lietuvoje“)	44 729	44 729
Lietuvos banko įnašas į ECB rezervus ir atidėjinius, prilyginamus rezervams	162 454	–
Iš viso	207 183	44 729

Lietuvos bankas, tapęs Eurosistemos dalimi, pagal ECBS ir ECB statuto 48 straipsnio 2 dalį įnešė 162 454 tūkst. Eur į ECB rezervus ir į atidėjinius, prilyginamus rezervams. Įnašo apskaičiavimui

⁸ 2015 m. kovo 4 d. Sprendimas ECB/2015/10, įgyvendinantis viešojo sektoriaus turto pirkimo programą, OL L 121, 2015 5 14, p. 20.

įtraukiamos ECB bendrojo rezervo, perkainojimo sąskaitų ir atidėjinių valiutos kurso, palūkanų normos, kredito ir rinkos kainos rizikoms likučių sumos. Lietuvos banko įnašo suma apskaičiuota minėtiems likučiams taikant Lietuvos banko kapitalo rakto ir Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų kapitalo raktų sumos santykį.

Lietuvos bankas 2015 m. sausio 5 d. pervedė preliminarią įnašą į ECB rezervus ir atidėjinius sumą – 99 203 tūkst. Eur. Galutinę šio įnašo dalį – 63 251 tūkst. Eur – Lietuvos bankas pervedė 2015 m. vasario 20 d., po to, kai ECB valdančioji taryba patvirtino 2014 m. ECB metines finansines ataskaitas ir tapo žinomos galutinės ECB rezervų ir atidėjinių sumos. Be to, pagal ECB sprendimą ir jo nustatytas procedūras Lietuvos bankas sumokėjo palūkanas, susidariusias dėl įsipareigojimo pervesti įnašą į ECB rezervus ir atidėjinius 2015 m. sausio 1 d.

11 pastaba. Pretenzijos, atitinkančios pervestas užsienio atsargas

Lietuvos bankas, tapęs Eurosistemos dalimi, pagal ECBS ir ECB statuto 48 straipsnio 1 dalį 2015 m. sausio pradžioje į ECB pervedė užsienio atsargų dalį, kurių vertė sudarė 338 657 tūkst. Eur. 85 proc. Lietuvos banko įnašo į ECB užsienio atsargas pervesta JAV doleriais pagal 2014 m. gruodžio 31 d. ECB nustatytą euro ir JAV dolerio kursą, o tai sudarė 349 607 tūkst. JAV dol. (287 956 tūkst. Eur ekvivalentas). Kitą dalį (15 % pervedamos sumos) Lietuvos bankas sumokėjo auksu – 51 328,688 Trojos uncijos (50 701 tūkst. Eur ekvivalentas). Pervesti JAV doleriai ir auksas buvo įsigyti rinkoje.

Šiame balanso straipsnyje Lietuvos banko pretenzijos, atitinkančios pervestas užsienio atsargas, sudaro 239 454 tūkst. Eur. Jos apskaičiuotos visų nacionalinių centrinių bankų į ECB pervestų užsienio atsargų vertei eurais, istoriniais 1998 m. gruodžio 31 d. kursais, taikant Lietuvos banko kapitalo rakto ir Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų kapitalo raktų sumos santykį. Skirtumas tarp pervestų užsienio atsargų ir pretenzijos, atitinkančios pervestas užsienio atsargas, – 99 203 tūkst. Eur – buvo pripažintas išankstiniu įnašu į ECB rezervus ir atidėjinius, prilyginamus rezervams (žr. 10 pastabą „Dalyvavimas ECB“).

12 pastaba. Grynosios pretenzijos, susijusios su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje

Šiame straipsnyje parodoma Lietuvos banko pretenzija Eurosistemai, susijusi su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje (žr. Aiškinamojo rašto Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“ ir 19 pastabą). Palūkanos už šias pretenzijas (žr. 34 pastabą), patikslintas kompensacine suma (žr. Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“) apskaičiuojamos kiekvieną dieną, taikant naujausią žinomą ribinę palūkanų normą, kurią Eurosistema taiko pagrindinių refinansavimo operacijų konkursams.

13 pastaba. Kitos Eurosistemos pretenzijos (grynosios)

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Likutis TARGET2 sąskaitoje	240 142	67 980
Pinigų politikos pajamų paskirstymas	46 963	–
Tarpinis ECB pelno paskirstymas	4 767	–
Iš viso	291 872	67 980

Palūkanos už TARGET2 likučius apskaičiuojamos kiekvieną dieną, taikant naujausią žinomą ribinę palūkanų normą, kurią Eurosistema taiko pagrindinių refinansavimo operacijų konkursams.

Pretenzija ECB dėl pinigų politikos pajamų paskirstymo susidarė kaip skirtumas tarp surenkamų pinigų politikos pajamų ir jų paskirstymo Eurosistemos nacionaliniams centriniams bankams (žr. 38 pastabą „Grynasis pinigų politikos pajamų paskirstymo rezultatas“).

ECB valdančiosios tarybos sprendimu 812 134 tūkst. Eur 2015 m. pajamų ECB pervedė Eurosistemos nacionaliniams centriniams bankams kaip tarpinį ECB pelno paskirstymą (žr. Aiškinamojo rašto dalį „4.8. ECB pelno paskirstymas“). Lietuvos bankas, jam tenkančią dalį – 4 767 tūkst. Eur – pripažino 2015 m. pajamomis (žr. 37 pastabą „Pajamos iš nuosavybės finansinių priemonių“).

14 pastaba. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

(tūkst. Eur)

	Materialusis turtas				Nematerialusis turtas (įskaitant nebaigtą kurti)	Iš viso
	pastatai ir nebaigta statyba	pinigų skaičiavimo ir kompiuterių įranga (įskaitant nebaigtą montuoti)	transporto priemonės	kitas materialusis turtas (įskaitant nebaigtą montuoti)		
Įsigijimo vertė 2015-01-01	36 313	16 260	1 465	6 756	5 576	66 371
Padidėjimas 2015 m.	–	206	–	133	2 546	2 885
Sumažėjimas 2015 m.	–	(246)	(37)	(153)	(5)	(441)
Įsigijimo vertė 2015-12-31	36 313	16 220	1 428	6 736	8 118	68 814
Sukauptas nusidėvėjimas 2015-01-01	(12 075)	(12 407)	(1 465)	(5 049)	(5 037)	(36 033)
Nusidėvėjimas 2015 m.	(868)	(1 390)	–	(154)	(373)	(2 786)
Nurašytas nusidėvėjimas 2015 m.	–	246	37	153	5	441
Sukauptas nusidėvėjimas 2015-12-31	(12 943)	(13 551)	(1 428)	(5 050)	(5 406)	(38 378)
Likutinė vertė 2015-12-31	23 369	2 669	–	1 686	2 712	30 437
Likutinė vertė 2015-01-01	24 238	3 854	–	1 707	539	30 338

Lietuvos bankas nėra sudaręs sandorių, pagal kuriuos būtų įkeistas Lietuvos banko materialusis turtas.

15 pastaba. Kitas finansinis turtas

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Tarptautinių atsiskaitymų banko akcijos	3 334	3 334
SWIFT akcijos	21	21
Iš viso	3 355	3 355

Lietuvos bankas yra Tarptautinių atsiskaitymų banko (TAB) narys, turintis 1 070 akcijų, kurių įsigijimo vertė yra 3 334 tūkst. Eur, o kiekvienos akcijos nominalioji vertė – 5 000 SST. 2015 m. už TAB akcijas Lietuvos bankas gavo 303 tūkst. Eur dividendų (2014 m. – 260 tūkst. Eur).

Lietuvos bankas turi septynias SWIFT akcijas, jų įsigijimo vertė yra 20 741 Eur. Dividendai už šias akcijas nemokami.

16 pastaba. Nebalansinių priemonių perkainojimo skirtumai

Nebalansinių priemonių perkainojimo skirtumų straipsniuose parodomi pagal valiutų keitimo sandorius gautinų ir mokėtinų užsienio valiutų perkainojimo pagal rinkos kursą rezultatai, taip pat išankstinių valiutų keitimo sandorių bei įvykdymo, išvestinių palūkanų normų ir išankstinių vertybinių popierių sandorių perkainojimo pagal jų rinkos kainą rezultatai.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31		2015-01-01	
	teigiami skirtumai	neigiami skirtumai	teigiami skirtumai	neigiami skirtumai
Valiutų keitimo sandoriai	234	28 265	71 499	11 319
Išankstiniai valiutų keitimo sandoriai bei įvykdymo	5 327	2 723	794	–
Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai	488	–	–	84
Išankstiniai vertybinių popierių sandoriai	11	–	–	–
Iš viso	6 059	30 988	72 293	11 402

17 pastaba. Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių išlaidos

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Sukauptos palūkanų pajamos	23 727	19 869
Už pinigų politikos tikslais laikomus vertybinius popierius	12 656	–
Už kitus vertybinius popierius	8 269	19 121
Už išvestines finansines priemones	1 603	482
Už sąskaitas ir indėlius	721	264
Už vidines Eurosistemos pretenzijas	345	–
Už pinigų politikos operacijas	134	–
Kitos sukauptos palūkanų pajamos	–	1
Nupirktų skolos vertybinių popierių atkarpos išmokos dalis	11 637	8 374
Kitos sukauptos pajamos	984	938
Būsimųjų laikotarpių išlaidos	366	389
Iš viso	36 714	29 571

18 pastaba. Kitas įvairus turtas

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Kreditai Lietuvos banko tarnautojams	635	859
Trumpalaikis turtas	174	169
Išankstiniai mokėjimai ir kitos gautinos sumos	76	811
Gautini dividendai	–	4 014
Iš viso	885	5 852

Lietuvos banko valdybos sprendimu nuo 2009 m. kreditai Lietuvos banko tarnautojams nebeteikiami.

19 pastaba. Banknotai apyvartoje

Šioje pastaboje parodyta Lietuvos bankui tenkanti visų apyvartoje esančių eurų banknotų dalis (žr. Apskaitos politikos dalį „2.12. Banknotai ir monetos apyvartoje“). Pagal banknotų paskirstymo raktą, kuris 2015 m. gruodžio 31 d. buvo 0,5400 proc., Lietuvos bankui tenkanti visų apyvartoje esančių eurų banknotų dalis 2015 m. pabaigoje sudarė 5 850 517 tūkst. Eur (2015 m. sausio 1 d. – 5 492 302 tūkst. Eur). Faktiškai Lietuvos banko išleistų į apyvartą eurų banknotų nominalioji vertė 2015 m. padidėjo beveik 4 kartus: nuo 555 020 tūkst. Eur (2015 m. sausio 1 d.) iki 2 099 484 tūkst. Eur (2015 m. gruodžio 31 d.). Kadangi faktiškai Lietuvos banko išleistų į apyvartą eurų banknotų nominalioji vertė yra mažesnė už paskirstytų eurų banknotų nominaliąją vertę, susidaręs 3 751 032 tūkst. Eur (2015 m. sausio 1 d. – 4 937 282 tūkst. Eur) skirtumas parodomas balanso turto dalyje kaip grynosios pretenzijos, susijusios su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje (žr. 12 pastabą).

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Eurų banknotai	5 850 517	5 492 302
Eurų banknotai, Lietuvos banko išleisti į apyvartą	2 099 484	555 020
Eurų banknotų koregavimas pagal banknotų paskirstymo raktą	4 259 813	5 414 911
ECB išleistų eurų banknotų dalis	(508 781)	(477 629)
Litų banknotai	109 752	1 612 920
Iš viso	5 960 269	7 105 222

2015 m., pirmaisiais metais po euro įvedimo, apyvartoje esančių litų banknotų nominalioji vertė buvo rodoma šio balansinio straipsnio sudėtyje. Nuo 2016 m. sausio 1 d. apyvartoje esančių litų banknotų nominalioji vertė parodoma balanso straipsnyje „12. Kiti įsipareigojimai“.

20 pastaba. Įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms, susiję su pinigų politikos operacijomis, eurais

Šiame straipsnyje parodyti kredito įstaigų, kurioms taikomas reikalavimas laikyti privalomąsias atsargas, sąskaitų Lietuvos banke likučiai. Už sąskaitų likučius, kurie atitinka privalomųjų atsargų reikalavimus, mokamos palūkanos, taikant naujausią žinomą ribinę palūkanų normą, kurią Euro-sistema taiko pagrindinių refinansavimo operacijų konkursams. Už sąskaitų likučius, viršijančius privalomųjų atsargų reikalavimus, skaičiuojamos palūkanos, taikant mažesniąją iš šių reikšmių: 0 proc. arba palūkanų normą už naudojamąsi indėlių galimybę.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	Sudaryta per 2015 m.	2015-01-01
Einamosios sąskaitos (įskaitant privalomųjų atsargų sistemą)	2 841 656	–	2 857 841
Indėliai, susiję su įkaito vertės išlaikymo prievole	–	320 239	–
Iš viso	2 841 656	320 239	2 857 841

Kitos likvidumą mažinančios pinigų politikos operacijos apibūdinamos Aiškinamojo rašto dalyje „4.5. Įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms, susiję su pinigų politikos operacijomis, eurais“.

21 pastaba. Kiti įsipareigojimai euro zonos kredito įstaigoms eurais

Šioje pastaboje parodomi su euro zonos kredito įstaigomis sudaryti aukso apsikeitimo sandoriai ir kredito įstaigų terminuotieji indėliai Lietuvos banke.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Aukso apsikeitimo sandoriai	25 778	28 201
Terminuotieji indėliai	–	1 409 001
Iš viso	25 778	1 437 202

2015 m. sausio 1 d. Lietuvos banko balanse buvę Lietuvos komercinių bankų terminuotieji indėliai – tai, rengiantis euro įvedimui, Lietuvos banko taikyta pinigų politikos priemonė, kuria buvo siekiama mažinti bankų paskatas keisti į eurus perteklines lėšas litais ir išvengti staigių Lietuvos banko užsienio atsargų svyravimų bei priverstinio dalies investicijų pardavimo dėl laikinų grynųjų pinigų kiekio pokyčio.

22 pastaba. Įsipareigojimai kitiems euro zonos rezidentams eurais

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Įsipareigojimai valdžios sektoriui	1 272 620	1 254 881
Kiti įsipareigojimai	7	–
Iš viso	1 272 627	1 254 881

23 pastaba. Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams eurais

Šioje pastaboje parodomi tarptautinių institucijų sąskaitų likučiai eurais ir su ne euro zonos rezidentais sudaryti aukso apsikeitimo sandoriai.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Sąskaitų likučiai	806	36 478
Aukso apsikeitimo sandoriai	–	11 716
Iš viso	806	48 194

24 pastaba. Įsipareigojimai euro zonos rezidentams užsienio valiuta

Šioje pastaboje atskleidžiami Lietuvos banko su euro zonos finansų sektoriaus rezidentais sudaryti atpirkimo skolinimosi ir aukso apsikeitimo sandoriai, taip pat įsipareigojimai valdžios sektoriui, kurių didžiausią dalį sudaro valstybės valdymo institucijų sąskaitų likučiai užsienio valiuta.

(tūkst. Eur)

	USD	JPY	GBP	SEK	XDR	Kitos	Iš viso
2015-12-31							
Įsipareigojimai finansų sektoriui	183 028	6 016	–	–	–	–	189 044
Atpirkimo skolinimosi sandoriai	102 069	–	–	–	–	–	102 069
Kiti įsipareigojimai	80 960	6 016	–	–	–	–	86 975
Įsipareigojimai valdžios sektoriui	2 526	–	358	–	44	0	2 928
Iš viso	185 555	6 016	358	–	44	0	191 972
2015-01-01							
Įsipareigojimai valdžios sektoriui	4 253	–	428	819	41	22	5 563
Iš viso	4 253	–	428	819	41	22	5 563

25 pastaba. Įsipareigojimai ne euro zonos rezidentams užsienio valiuta

Šioje pastaboje parodyti Lietuvos banko su ne euro zonos rezidentais sudaryti atpirkimo skolinimosi sandoriai JAV doleriais, kurių vertė 2015 m. gruodžio 31 d. sudarė 52 052 tūkst. Eur (2015 m. sausio 1 d. šių sandorių Lietuvos bankas nebuvo sudaręs).

26 pastaba. TVF suteiktų specialiųjų skolinimosi teisių atitikmuo

Šioje pastaboje atskleidžiami įsipareigojimai TVF, susiję su 2009 m. TVF atliktu SST paskirstymu visoms šalims narėms. Lietuvai pagal šį paskirstymą suteikta 137 239 tūkst. SST (žr. 2 pastabą „Iš TVF gautinos lėšos“).

27 pastaba. Kiti Eurosistemos įsipareigojimai (grynieji)

Šiame straipsnyje parodomas 2015 m. sausio 1 d. Lietuvos banko, kaip prisijungiančios prie euro zonos ES valstybės narės NCB, įsipareigojimas sumokėti 43 052 tūkst. Eur kitą savo pasirašyto ECB kapitalo dalį (žr. Aiškinamojo rašto dalį „5.3. Su dalyvavimu Eurosistemoje susijusios operacijos“).

28 pastaba. Nebaigtų atsiskaitymų lėšos

Šio straipsnio likutį daugiausia sudarė nebaigtos vykdyti komercinių bankų kasinio aptarnavimo operacijos.

29 pastaba. Sukauptos išlaidos ir būsimųjų laikotarpių pajamos

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Sukauptos palūkanų išlaidos		291
Už išvestines finansines priemones	244	169
Kitos sukauptos palūkanų išlaidos	47	44
Kitos sukauptos išlaidos	673	941
Būsimųjų laikotarpių pajamos	47	53
Iš viso	1 011	1 208

30 pastaba. Kiti įvairūs įsipareigojimai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Eurų apyvartinės monetos	60 489	66 808
Litų apyvartinės monetos	32 613	55 830
Kiti įvairūs įsipareigojimai	564	144
Iš viso	93 667	122 782

31 pastaba. Atidėjiniai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Atidėjiniai rizikoms	45 920	30 120
Atidėjiniai įsipareigojimams	3 770	3 773
Išaitinėjms išmokoms, mokėtinoms tarnautojams, įgysiantiems teisę į valstybinio socialinio draudimo pensiją dirbant Lietuvos banke	1 908	1 928
Tarnautojų darbo užmokesčiui už kasmetines atostogas	1 233	1 127
Lietuvos banko valdybos narių išaitinėjms kompensacijoms, numatytoms Lietuvos banko įstatyme	96	57
Išaitinėjms išmokoms pagal sudarytus susitarimus, mokėtinus tarnautojams paskesniais finansiniais metais	15	52
Atidėjiniai litų banknotams ir monetoms keisti	517	608
Iš viso	49 690	33 893

Lietuvos banko valdyba, remdamasi priimtoms rizikos lygio įvertinimu, taikant pasirinktą rizikos vertinimo modelį, kuriame atsižvelgiama į esamą ir prognozuojamą Lietuvos banko finansinio turto dydį bei palūkanų normų raidą finansų rinkose, ir priimtą strategiją dėl užsibrėžto atidėjinių rizikoms dydžio pasiekimo ilguoju laikotarpiu, priėmė sprendimą 2015 m. sudaryti papildomus 15 800 tūkst. Eur atidėjinius rizikoms.

Atidėjiniai litų banknotams ir monetoms keisti – tai 2014 m. sudaryti atidėjiniai nurašytų litų banknotų ir monetų, kurie gali būti grąžinti į Lietuvos banką pakeitimui į eurus, nominaliajai vertei padengti. Per 2015 m. 91 tūkst. Eur šių atidėjinių buvo panaudota.

32 pastaba. Perkainojimo sąskaitos

Šiose sąskaitose parodomi nerealizuotieji užsienio valiutos, skolos ir apyvartinių nuosavybės vertybinių popierių bei nebalansinių finansinių priemonių perkainojimo prieaugiai. Nerealizuotieji finansinių straipsnių perkainojimo prieaugiai, susidarę iki įstojimo į euro zoną, parodomi atskirai nuo kitų perkainojimo prieaugių.

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Perkainojimo sąskaitos		
Perkainojimo prieaugis, susidaręs iki įstojimo į euro zoną	164 456	164 456
Užsienio valiutos	10 741	–
Nuosavybės vertybinių popierių	9 206	–
Išvestinių finansinių priemonių	5 826	794
Skolos vertybinių popierių	3 139	–
Iš viso	193 369	165 250

Didžioji užsienio valiutos perkainojimo prieaugių dalis susidarė dėl Kinijos ženminbi juanių ir JAV dolerių perkainojimo.

Nerealizuotieji perkainojimo nuostoliai, 2015 m. paskutinę darbo dieną pripažinti išlaidomis, parodomi 35 pastaboje „Grynasis finansinių operacijų, vertės sumažėjimo ir atidėjinių rizikoms rezultatas“.

33 pastaba. Kapitalas

2015 m. kapitalo pokyčių ataskaita

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2014 m. pelno paskirstymas	2015-01-01
Kapitalas			
Įstatinis kapitalas	60 000	2 076	57 924
Atsargos kapitalas	357 561	10 724	346 837
Iš viso	417 561	12 800	404 761

Lietuvos banko įstatinis kapitalas yra 60 000 tūkst. Eur ir yra visiškai suformuotas.

Lietuvos banko įstatyme nustatyta, kad Lietuvos banko atsargos kapitalas turi būti ne mažesnis už penkis įstatinio kapitalo dydžius ir gali būti didinamas iš Lietuvos banko pelno Lietuvos banko valdybos nepriklausomu sprendimu, priimtu atsižvelgiant į rizikas ir galimą jų poveikį. Atsargos kapitalas naudojamas susidariusiam Lietuvos banko nuostoliui padengti.

Lietuvos banko valdyba 2015 m. priėmė sprendimą didinti Lietuvos banko atsargos kapitalą iki siektino dydžio, numatant, kad jo kasmetinio didinimo tempas būtų santykinai artimas Lietuvos banko prognozuojamam vidutinio laikotarpio Lietuvos Respublikos BVP (apskaičiuoto palyginamosiomis kainomis) metinio augimo tempų vidurkiui.

7. PASTABOS DĖL PELNO (NUOSTOLIO) ATASKAITOS

34 pastaba. Grynosios palūkanų pajamos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Palūkanų pajamos	23 428	29 511
Skolos vertybinių popierių	12 729	26 216
Pinigų politikos priemonių	4 638	–
Pinigų politikos tikslais laikomų vertybinių popierių	2 575	–
Sąskaitų likučių, viršijančių privalomąsias atsargas	1 923	–
Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų	136	–
Kitų pinigų politikos priemonių	4	–
Išvestinių finansinių priemonių	3 582	1 882
Sąskaitų likučių Lietuvos banke	1 020	1 056
Vidinių Eurosistemos pretenzijų	1 004	–
Už pretenzijas, susijusias su eurų banknotų paskirstymu Eurosistemoje	902	–
Už ECB pervestas užsienio atsargas	102	–
Aukso investicijų	379	(25)
Atpirkimo investavimo sandorių	48	100
Lietuvos banko terminuotųjų indėlių	–	201
Kitos palūkanų pajamos	29	82
Palūkanų išlaidos	(2 503)	(837)
Lietuvos banko sąskaitų likučių	(1 187)	(46)
Išvestinių finansinių priemonių	(885)	(415)
Atpirkimo skolinimosi sandorių	(303)	(22)
Pinigų politikos priemonių	(85)	–
Privalomųjų atsargų	(85)	–
Terminuotųjų indėlių	(26)	(354)
Vidinių Eurosistemos įsipareigojimų	(11)	–
Už TARGET2 likučius	(11)	–
Kitos palūkanų išlaidos	(5)	(0)
Grynosios palūkanų pajamos	20 926	28 674

Palūkanų pajamos iš skolos vertybinių popierių mažėjo dėl euro zonos vyriausybių vertybinių popierių su neigiamomis palūkanų normomis dalies rinkoje augimo ir investicijų eurais, nesusijusių su pinigų politikos priemonėmis, mažėjimo.

35 pastaba. Grynasios finansinių operacijų, vertės sumažėjimo ir atidėjinių rizikoms rezultatas

Šiame straipsnyje parodomos a) grynosios pajamos (išlaidos), susijusios su finansinių priemonių, aukso ir užsienio valiutos pardavimo sandoriais; b) finansinių straipsnių vertės sumažėjimas, kurį sudaro nerealizuotieji perkainojimo nuostoliai, susidarę dėl rinkos kainų ir kursų kritimo 2015 m. gruodžio 31 d., palyginti su šių straipsnių vidurkinėmis kainomis ir kursais, ir c) Lietuvos banko valdybos sprendimu sudaryti papildomi atidėjiniai valiutos kurso, palūkanų normos ir kredito rizikoms dengti, kurie sudaryti remiantis priimtą rizikos lygio įvertinimu.

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Grynosios realizuotosios pajamos (išlaidos)	(891)	19 425
Išvestinių palūkanų normų sandorių	(10 318)	(53 936)
Sandorių vertybiniais popieriais	8 662	78 300
Kitų sandorių auksu ir užsienio valiuta	766	(4 939)
Finansinių straipsnių vertės sumažėjimas	(16 307)	(642)
Vertybinių popierių	(10 837)	(57)
Aukso	(2 742)	–
Išvestinių finansinių priemonių	(2 723)	(84)
Užsienio valiutos	(5)	(502)
Pervedimai į atidėjinius rizikoms	(15 800)	(17 956)
Grynasios finansinių operacijų, vertės sumažėjimo ir atidėjinių rizikoms rezultatas	(32 998)	826

36 pastaba. Grynosios komisinių ir kitų atlygių pajamos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Komisinių ir kitų atlygių pajamos	5 395	6 422
Prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokos	4 532	4 297
Atsiskaitymo paslaugų	606	2 092
Kitų paslaugų	257	33
Komisinių ir kitų atlygių išlaidos	(723)	(789)
Finansinių priemonių	(622)	(625)
Kitos	(101)	(164)
Grynosios komisinių ir kitų atlygių pajamos	4 672	5 633

Lietuvos banko vykdoma finansų rinkos priežiūra pagal Lietuvos banko įstatymo nuostatas finansuojama iš prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokų ir Lietuvos banko lėšų.

37 pastaba. Pajamos iš nuosavybės finansinių priemonių

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Apyvartinių nuosavybės vertybinių popierių dividendai	5 312	8 995
Pajamos iš tarpinio ECB pelno paskirstymo	4 767	–
Neapvyartinių nuosavybės vertybinių popierių dividendai	303	260
Iš viso	10 382	9 255

38 pastaba. Grynas pinigų politikos pajamų paskirstymo rezultatas

(tūkst. Eur)

	2015 m.
Lietuvos banko surinktos grynosios pinigų politikos pajamos	(5 754)
Lietuvos bankui paskirstytos grynosios pinigų politikos pajamos	52 717
Grynas pinigų politikos pajamų paskirstymo rezultatas	46 963

Skirtumas tarp Lietuvos banko 2015 m. surinktų 5 754 tūkst. Eur ir jam perskirstytų 52 717 tūkst. Eur pinigų politikos pajamų yra 2015 m. Lietuvos banko gautas grynas pinigų politikos pajamų paskirstymo rezultatas.

39 pastaba. Kitos pajamos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Pajamos iš kolekcinėse monetų ir numizmatinių vertybių pardavimo	3 589	950
Pajamos iš išimtų iš apyvartos litų monetų laužo pardavimo	3 450	933
Pajamos iš litų banknotų ir monetų, kurie 1994–2007 m. paskelbti negaliojančiais kaip mokėjimo ir atsiskaitymo priemonė, nominaliosios vertės nurašymo	–	6 755
Pajamos iš kolekcinėse (proginių) litų monetų ir monetų rinkinių nominaliosios vertės nurašymo	–	5 362
Kitos įvairios pajamos	137	384
Iš viso	7 176	14 385

40 pastaba. Personalo išlaikymo išlaidos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Darbo užmokesčio išlaidos	11 194	10 644
Valdybos nariams	381	365
Struktūrinių padalinių vadovams	814	820
Kitiems Lietuvos banko tarnautojams	9 998	9 460
Kitos išmokos	286	135
Valstybinio socialinio draudimo įmokos	3 534	3 321
Atidėjinių su darbo santykiais susijusiems įsipareigojimams išlaidos	253	1 029
Iš viso	15 267	15 129

Lietuvos banko valdybą sudaro: Valdybos pirmininkas, du Valdybos pirmininko pavaduotojai ir du Valdybos nariai.

2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos banke veikė penkios tarnybos, trys savarankiški departamentai ir keturi savarankiški skyriai. Iš viso 2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos banke faktiškai dirbo 609 tarnautojai, iš jų 26 – pagal terminuotą darbo sutartį (2014 m. pabaigoje – atitinkamai 628 ir 49 tarnautojai). Dar 10 tarnautojų turėjo vaiko priežiūros atostogas ar nemokamas atostogas jų darbo ECB ar TVF laikotarpiu (2014 m. pabaigoje – 19 tarnautojų).

2015 m. keitėsi atidėjinių tarnautojų darbo užmokesčiui už kasmetines atostogas skaičiavimo tvarka, pagal kurią per metus atidėjiniai nėra naudojami, o tarnautojams mokamas darbo užmokestis už kasmetines atostogas parodomas kaip darbo užmokesčio išlaidų dalis, atitinkamai palyginamoji 2014 m. informacija buvo perklasifikuota.

2015 m. Lietuvos banko tarnautojų darbo užmokesčio išlaidų padidėjimą iš esmės lėmė tarnautojų skatinimas už darbo rezultatus.

Kitos išmokos per 2015 m. daugiausia padidėjo dėl išėitinių išmokų, sumokėtų tarnautojams nutraukiant darbo sutartį su jais.

41 pastaba. Administracinės išlaidos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Administracinės išlaidos		
Turto priežiūros	3 145	3 099
Informacinių sistemų palaikymo ir informacijos įsigijimo	1 440	523
Narystės tarptautinėse organizacijose įmokų	878	896
Tarnybinių komandiruočių	837	654
Įranga ir biuro reikmenys	468	725
Tarnautojų mokymo	415	328
Komunikacijos	282	496
Ryšio ir pašto	186	446
Kitos	644	706
Iš viso	8 296	7 873

Didžiausią įtaką 2015 m. administracinių išlaidų padidėjimui turėjo padidėjusios išlaidos, susijusios su Eurosistemos veiklos poreikiams naudojamų informacinių sistemų palaikymu ir informacijos įsigijimu. 2015 m. išlaidų tarnybinėms komandiruotėms padidėjimas susijęs su Lietuvos banko, kaip Eurosistemos nario, aktyvesnio atstovavimo poreikiais ECBS, Europos Komisijos, Europos finansų priežiūros institucijų, tarptautinių finansų įstaigų komitetų ir darbo grupių veikloje.

42 pastaba. Kitos išlaidos

(tūkst. Eur)

	2015 m.	2014 m.
Eurų apyvartinių monetų kaldinimo išlaidos	7 035	11 866
Kolekcinė ir proginių monetų kaldinimo išlaidos	1 896	876
P pinigų apyvartos išlaidos	59	418
Kitos įvairios išlaidos	2	1
Iš viso	8 992	13 160

43 pastaba. Lietuvos banko pelno paskirstymas

Vadovaujantis Lietuvos banko įstatymo 23 straipsniu, finansinių metų pelnas (nuostolis) skirstytinas (dengiamas) tokia tvarka:

- 1) pasibaigus finansiniams metams, skirstomas (dengiamas) paskirstytinasis pelnas (nuostolis) – jį sudaro tų metų pelno (nuostolio) ir ankstesnių finansinių metų nepaskirstytojo pelno (jei toks buvo likęs) suma;
- 2) susidarius paskirstytinajam nuostoliui, jis dengiamas turimu Lietuvos banko atsargos kapitalu. Jei atsargos kapitalo nepakanka, likęs nepadengtas nuostolis dengiamas paskesnių finansinių metų paskirstytinuoju pelnu;
- 3) paskirstytinasis pelnas paskirstomas tokia tvarka:
 - ankstesnių finansinių metų nepadengtiems nuostoliams padengti;
 - įstatiniam kapitalui iki Lietuvos banko įstatyme nustatyto dydžio sudaryti;
 - atsargos kapitalui sudaryti iki Lietuvos banko valdybos nepriklausomu sprendimu, priimtu atsižvelgiant į rizikas ir galimą jų poveikį, nustatytos sumos, ne mažesnės už penkis Lietuvos banko įstatinio kapitalo dydžius;
 - Lietuvos banko pelno įmokai į valstybės biudžetą. Ši įmoka neturi viršyti sumos, kuri lygi 70 proc. apskaičiuoto paskutinių trejų pasibaigusių finansinių metų Lietuvos banko pelno (nuostolio) vidurkio.

Paskirstytiną pelno likusį dalis laikoma nepaskirstytuoju pelnu, kuris bus skirstomas paskesniais finansiniais metais.

Pelno paskirstymas

(Eur)

	2015 m.	2014 m.	2013 m.
Pelno paskirstymas			
Lietuvos banko įstatiniam kapitalui	–	2 075 996	–
Lietuvos banko atsargos kapitalui	11 334 686	10 724 178	–
Valstybės biudžetui	10 444 643	7 537 005	5 978 716
Iš viso	21 779 329	20 337 179	5 978 716

8. KITOS PASTABOS

44 pastaba. Išvestinės priemonės

2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos bankas turėjo galiojančių valiutų apskaitimo, išankstinių valiutų keitimo, išankstinių valiutų keitimo be įvykdymo, palūkanų normų ateities, palūkanų normų apskaitimo ir išankstinių vertybinių popierių sandorių. Visi šie sandoriai buvo sudaryti valdant Lietuvos banko finansinį turtą.

Valiutų apskaitimo sandoriai ir išankstiniai valiutų keitimo sandoriai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Pretenzijos	3 121 849	3 202 677
Įsipareigojimai	3 121 849	3 202 586

Išankstiniai valiutų keitimo sandoriai be įvykdymo

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Tariamoms pretenzijoms	472 443	81 056
Tariamieji įsipareigojimai	473 468	81 345

Palūkanų normų ateities sandoriai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Tariamoms pretenzijoms	248 016	–
Tariamieji įsipareigojimai	326 804	430 186

Palūkanų normų apskaitimo sandoriai

2015 m. gruodžio 31 d. galiojusių palūkanų normų apskaitimo sandorių tariamoji vertė sudarė 36 741 tūkst. Eur (2015 m. sausio 1 d. – 85 000 tūkst. Eur).

Išankstiniai vertybinių popierių sandoriai

(tūkst. Eur)

	2015-12-31	2015-01-01
Pretenzijos	14 833	–
Gautinos sumos	3 810	–
Gautini vertybiniai popieriai	11 023	–
Įsipareigojimai	14 833	–
Mokėtinos sumos	11 023	–
Perduotini vertybiniai popieriai	3 810	–

45 pastaba. Įsipareigojimai, susiję su pasiskolintų banknotų grąžinimu

Lietuvos bankas, rengdamasis įsivesti eurą, sudarė sutartį su vienu Eurosistemos NCB, kuriame saugomos Eurosistemos atsargos, ir 2014 m. iš jo pasiskolino eurų banknotų. Pasiskolintų banknotų vertė buvo perskaičiuota į reikiamo Eurosistemos atsargoms papildyti eurų nominalo banknotų kiekį. Lietuvos bankas juos turės pagaminti savo lėšomis ir pristatyti ECB nurodytam Eurosistemos NCB 2016 m.

Lietuvos bankas
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029
Faks. (8 5) 268 0038
El. p. info@lb.lt
<http://www.lb.lt>